

CHICAGOS UNIVERSITETO LINGVISTIKOS VADOVAS IŠMOKO LIETUVIŠKAI

Prof. Hamp — tarptautinio masto kalbininkas. — Kodėl jis pamėgo lietuvių kalbą. — Eidavo į lietuvių susirinkimus klausyti. — Paskaito "Draugą" ir turi lietuviškų knygų. — Apie lietuvių ir sanskritų kalbas. — Rašo studijas ir laiko paskaitas suvažiavimuose apie lietuvių kalbą. — Kodėl universitetuose auga susidomėjimas lietuvių kalba? — Apie milžiniškus dainų lobius.

JUOZAS PRUNSKIS

Viena lietuvių, Chicago universitete studijuojanti etninės krypties antropologija, parašė studijinį darbą apie Rėzos ir Stanevičiaus dainų rinkinių dimintyvus. Jai buvo leista rašyti lietuvių kalba, bet kadangi antropologijos skyrių nei vienas profesorius nemoka lietuviškai, tai jos darba perdavė lingvistikos departamento vadovui prof. Eric P. Hamp, kuris be daugybės kitų kalbų, yra išmokęs ir lietuviškai. Jis su mūsų lietuvių pakalbėjo lietuviškai, pats prisiminė net kai ką iš lietuvių poetų ir įvertino jos darbą.

Didžio talento kalbininkas

Prof. Hamp — didžio talento žmogus. Kaip lingvistikos profesorius, jis su paskaitomis yra važinėjęs ne tik po įvairius JAV universitetus, bet ir buvo kvietas į kai kurias Europos, net ir Afrikos aukštąsias mokyklas. Daugelio mokslinių organizacijų narys, eilės studijinių žurnalu bendradarbis, kalbinių tyrimų atlikinėjęs D. Britanijoje, Airijoje, Italijoje, Graikijoje, Turkijoje, Jugoslavijoje, Albanijoje ir kt. Jo specialybė — indoeuropiečių, sanskritų, baltų, slavų, keltų kalbos, o disertaciją parašė apie albanų kalbos tarmes. Vadovas eilės kalbinių tyrimų projektų.

Norėjosi tokį žmogų arčiau pažinti. Atradau jį Chicago universiteto patalpose, jo paties kabinete. Jaunos išvaizdos, stipraus sudėjimo vyras.

— Mes labai džiaugiamės, kad jūs išmokot lietuviškai, — pradėdu pokalbį.

— Dirbu šioje srityje. Mano mokėjimas toks knyginis. Interesuojusi lietuvių kalba, kuri man yra naudinga lyginamojoje kalbotyroje. Lietuvių kalba tai turtingas kalbinių studijų šaltinis.

— Kaip mokėtės lietuviškai?

— Susipažinau su kalba iš knygų, bet man buvo įdomu žinoti, kaip ji skamba. Tai eidavau į lietuvių iškilmes, parengimus So-

Bostone ir klausydavau nepriklausomybės minėjimo ir kitų kalbų. Mano didžioji kliūtis, besimokant lietuvių kalbos buvo, kad per mažai turėjom progų ją praktikoje vartoti. Eilę metų buvau užimtas kitais darbais, tikrai paskutiniaiiais metais daugiau laiko tam pašvenčiau. Teko padirbėti prie įvairių lingvistinių problemų, į kurias įėjo ir lietuvių kalba. Viena palanki aplinkybė, kad paskutiniu laiku yra daug lengviau gauti lietuviškų knygų. Anksčiau sunku buvo susiekti, kas kokius lietuviškus leidinius kur turi.

— Ar jums žinomas naujasis platus lietuvių kalbos kursas anglų kalba, paruostas Schmalstieg'o...

— Dambriūno ir Klimo, — užbaigė toliau prof. Hamp ir dar parodė jo tik ką gautą žurnalą "Baltistika".

— Atleiskit nekuklų klausimą.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

Būdingas Chicago universiteto rūmų motyvas.

Nuotr. Uosio Juodvalkio

ją lietuvių daiktavardžiuose, rašiau apie lietuviškosios "s" kitiškumą po įvairių balsių. Taipgi rašiau apie modernią interpretaciją Buivydžių aukštųjų fonologijos, aprašytos tyrinėtojo Gouthiot. Esu rašęs ir etimologinėmis temomis. Pensylvanijos universitete turėjome konferenciją baltų kalbų klausimais. Ten skaičiau savo studijinį darbą, bet apie tai jau buvo rašyta "Drauge".

— Kaip jūs galėjote atsiminti mūsų dienraščio vardą?

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

— Nes aš jį matau protarpiais.

skyrių. Tas grupes mes pažįstame iš įvairių kalbinių dokumentų. Sanskrito raštų mes turime daugiau kaip 2,500 metų senumo, o lietuvių — tik apie 400 metų senumo, albanų irgi panašiai iš to laikotarpio, kaip lietuvių. Reikia atminti, kad ne visose kalbose įvairios kalbos dalys keičiasi vienodai. Pvz. anglų kalbos kai kurie skiemens greičiau atkrito, ir latvių kalboje skiemens daugiau atkrito, kaip lietuvių. Kalbinės studijos mums rodo, kad visos šios kalbos yra tos pat šeimos, artimos viena kitai, pradinėje kalboje beveik visos kalbos tuose pačiuose žodžiuose turėjo pagrįdę artimus skiemens, bet kai mes stebime kurią kalbą iš vėlesnio laikotarpio, joje įvykę didesni pasikeitimai. Pvz. prancūzų kalba neatrodo kaip lotynų, o ji faktinai yra dabartinė lotynų kalbos atmaina. Jei mes galėtume matyti albanų kalbą prieš 1,000 metų, gal ji būtų net labiau archaishka negu sanskritas.

Kas nuostabu ir kas visada domina kalbininkus, tai kad lietuvių kalba ne tik prieš 100 metų, bet ir dabar beveik kiekviename žodyje turi tuos pačius skiemenis ir diftongus, kaip pirminė indoeuropiečių kalba. Kai kalbininkai stebi dabartinę lietuvių kalbą, jos žodžių garsų struktūrą, tai stebina kalbininkus. Jiems daro įspūdį kalbos konservatyvumas. Daiktavardžių struktūroje pasiliko linksnių skirtumai.

Cia prof. Hamp pradėjo linkniuoti: vilkas, vilko... ir sanskritiškai: vrkah, virkasja... Galūnės ne tos pačios, bet abi kalbos rodo išsaugojimą to, iš ko jos prasidėjo. Veiksmazodžiai taip nesutampa. Dabartinės graikų kalbos žodžiai turi tiek pat skiemenių, kaip Homero laikais, bet balsių skambesys kitoks. Visiems aišku, kaip nuo Šekspyro laikų per 300 metų pakitėjo anglų kalba, bet lietuvių kalba mažiau pasikeitė per ilgą laikotarpį. Tad ir nemanau, kad lietuvių balsės daug skirtingiau skambėjo Kristaus laikais, kaip dabar.

Tačiau apskritai, anglų bei albanų kalba beveik tiek pat artumo turi sanskritas kalbai, kaip ir lietuvių. Įdomu tik, kad lietuvių fonologija yra vis dėlto labai konservatyvi. Lietuvis taip nepraranda skiemenių, kaip kitos tautos. Modernioji graikų kalba pakeitė diftongų ir balsių koky-

bę, lietuvių — ne. Lingvistikose studijose tai didelė mįslė, kad kai kurios dalys, kaip tai yra lietuvių kalboje, pasilieka labai pastovios.

Iš kitos pusės įdomu, kaip tokios lietuvių kalbos sąvokos pasiliko kalboje, kuri metų bėgyje praturtėjo, moderniam pasauliui atnešant naujus žodžius, pavadinimus. Įdomu, kaip lietuvių kalba žodžius skolina, parafrazuoja ir kaip pati kalba keičiasi. Juk yra skirtumas tarp Mažvydo, Daukšos ir dabartinės lietuvių laikraštinės kalbos. Tuo būdu mes, lingvistai, lietuvių kalbą matome įdomiame aspekte — moderniojo gyvenimo slinkties poveikyje.

— Ar manote, kad susidomėjimas lietuvių kalba moksliniame pasaulyje auga?

— Be abejo, ir tam yra daug priežasčių. Visų pirma — per paskutinius 15-20 m. mūsų mokyklos iš viso ėmė daugiau interisuotis kalbinėmis studijomis. Kai kurie sako, kad tai dėl praktiškų sumetimų: kari metu ir pokarė tarptautinėje politikoj daugiau susiduriame su kitomis tautomis, kitomis kalbomis. Bet nemanau, kad tai būtų pagrindinis motyvas.

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Paraštė

AR TIKRAI ESAME PLEVĖSOS?

Kai rusiškasis ir bolševikinis Lietuvos okupantas mūsų išeiviją bando praskiesti migdančiais įvairių kultūrinių etikečių vaistais, kai Maskvos pasirinktieji ir įsakytieji emisarai (gal jie ir nieku dėti, nes gi, ten lieptas, neatsisakys) bando kultūros, net ir tėvynės meilės vardan pasisukinėti po lietuvių kolonijas, ne vienam ir iš mūsų gali susidaryti įspūdis, kad tik bendruomeniniai veiksniai spyruiojasi prieš šitokią priešoperaciją, o šiaip jau visiems kultūrininkams čia nei šilta, nei šalta, jie jau seka "neišvengiamą pasaulio raidą" ir glėbesčiuojasi visur ir su kiekvienu, iš anapus pasiūstų, užsimiršę didžiųjų emigrantų, Adomo Mickevičiaus ir kitų, pavyzdžius.

Tačiau netikėtume šitokia tik prieš išgalvota ir įtaigojama iliuzija. Lietuvis kultūrininkas, ypač rašytojas, gal būt, net labiau negu kuris kitas rūpinasi išeivijos kultūrinio nugarkaulio sveikata ir savo žodį įkūnia ne vienadienį, bet amžiną protestą prieš visas šėtoniškas okupanto užmačias. Didžiokimės tais mūsų plunksnos žmonėmis, kaip kadaise didžiavosi ir amžinai didžiavosi lenkai savo 19 šimtmečio politiniais emigrantais rašytojais, sukūrusiais tautai svetimuose pasviečiuose jos literatūros aukso amžių. O mūsų vienas iš panašių yra ir Vladas Šlaifas, rytoj, lapkričio 9 d. — sekmadienį — 2 val. 30 min. Jaunimo centre, Chicagoje, skaitas savo poeziją, ir Henrikas Nagys, herojiškoms vengrų sukilimo dienomis sukūręs nepamirštamą "Budapešto baladę" ir daugelis kitų. (Žiūr. 3 psl.)

Tačiau meluotume, jei sakytume, jog mūsų išeivijoje masėje įvairaus pobūdžio minkštakūnių, sąmoningai ar nesąmoningai pasimetusių, nė-

ra. Yra ir bus. Visam tam kultūrininkas - rašytojas taipgi nėra aklas. O kai mato, tai ir netyli. Kaip dabartinės šios rūšies problemas su visu šiuandieninio gyvenimo kontekstu vaizdžiai ir tiksliai užgriebia rašytojas, išskirtiniu pavyzdžiu gali būti vėlgis Henriko Nagio vedamasis jo paties redaguojamoje Montrealio "Nepriklausomoje Lietuvoje" spalio 22 d. Raštą dėl jo aktualumo čia ištiesai perspausdiname. Rašytojo vedamasis ten užvardintas "Būkime savanauddžiai". Poetas - redaktorius jame sako:

"Neįprastas tai pasiūlymas. Nereikia jis betgi užsidarymo savo kiaučė ir rūpinimosi tikrai savo kūnu bei kišene. Nereikia tasai atsisaukimas ir paprasto sukiaulėjimo. Nereikia jis nei abejingumo artimui arba nesidomėjimo svetimo būdais. Jis reikią tik vieną dalyką: kai rūpinamės visų ir visom nelaimėm, kai aistringai demonstruojam už kitų teises bei laisvę, kai pergyvename visų kitų problemas ir ieškome joms sprendimų, kai esame ištikimi ir energingi tos, anos ar kitos kanadiečių ar amerikiečių partijos, kompanijos, federacijos, unijos, sąjūdžio veikėjai, — nepamirškime, kad mūsų pačių lietuviškieji reikalai ir mūsų pačių kraštas yra šiandien vienoj beviltiškiausią padėčių. Nepamirškime, kad mes patys, tai yra, lietuviškoji išeivija, stovime žymiai arčiau kapo duobės, negu įsivaizduojame ar manome. Nei vienas ir niekas už mus ir mūsų reikalus nekovoja, jei mes patys už juos nekovosime! Aišku, kad kiekvienas mūsų negali likti abejingu, jei kur nors trypiama asmeniškai žmogaus ar tautų laisvė, bet ir mes patys, ir Lietuva turi tas pačias teises į tą patį apsisprendimą ir tą pačią laisvę. Šiandien darosi labai nebemadinga kalbėti, taip vadinamose, platesniuose sluoksniuose apie savo šalies ir savųjų žaidus, tarsi neteisybė po keliasdešimt metų tapų mažesne neteisybe, tarsi užgijusi žaizda būtų panaikinus ir ją atvėrusį botagą. Dažnai girdime savuosius apsišvietėlius bei intelektualus diskutuojant Guevaros herojiškumą ir Kinijos raudonosios revoliucijos neišvengiamumą, Kubos buvusių kapitalistų nuozmumą ir Amerikos negrų persekiojimus bei išnaudojimus, bet pamiršę savo šalies vardą imama gėdintis ir, kartu su svetimais, nuduoti, kad šitų smulkmenų neišgiršta. O kiek tokių kaip Che Guevara gulėjo Lietuvoj turgaus aikštėse? Kas juos pamiršo? Kas nešiojo jų portretus? Kas ir kur kabėjo apie lietuvių žemdirbio baudžiavą nuo mėlynųjų bajorų iki raudonųjų bajorų gady-nės? Kur ir kokiam seminaro buvo pasakyta, kad beveik pusės Estijos jau nebėra? Arba

Zvilgsnis į Chicago universiteto rajoną.

Nuotr. David Travis

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numery

- Ar tikrai esame plevėsos,
- Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai.
- Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane: dr. Juozas Girnius ir archit. Arvydas Barzdukas.
- Eilėraščiai apie kritusius.
- Aleksandro Stulginskio laiška.
- Dėmės šviesioje Vaizganto kūryboje.
- Tauta, rašytojas ir veikalas.
- Frano Baltuonio paroda Chicagoje.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane (VI)

Dr. Juozas Girnius

K. DRUNGA

Prieš pora dienų Mokslo ir kūrybos simpoziumui Chicagoje Padėkos dienos savaitgalį sekmingai praėitit itin kruopščiai talkininkaujantis — informacijos srityje — Jurgis Janušaitis paprašė mane parašyti tiek ir tiek nustatytu eilučių apie dr. Juozą Girnį. Apsėmiau, be mūsųose i-prastinių "pasvartysiu, pagalvosiu, galutinai atsakysiu už poros dieną". O apsiėmiau taip lengva-būdiškai, nes buvo aišku, jog ap-sieisiu šiuo atveju be "šaltinių ieškojimo, be reikiamos informa-cijos susitelkimo" ir be kitų lai-ko reikalaujančių pasirošimų, kai tenka kalbėti apie ką nors mažiau žinomo. Nesu žurnalistas — todėl nerečiuosiu, kas apie dr. J. Girnį parašyta Lietu-vių Enciklopedijoje, jo parašytų knygų apraškuose ar įvaduose ar ką jis yra pats pasakęs leidiniu-se, kuriuose jis buvo bendradar-biu, redakcinio kolektyvo nariu ar redaktoriumi. Jei kas savo na-mų bibliotekoje neturi nei vieno iš tų dalykų — ir čia dabar pa-sieiškia rašančiojo radikalumas — keliasdešimt nusirašytų for-malinės informacijos eilučių pa-dėti nieko negali.

Todėl apsiribojau dviem punk-tais: reklama — Mokslo ir Kūry-bos simpoziumo programoje dr. J. Girnius kalbės tema "Lietu-vių filosofija" šių metų lapkri-čio mėn. 28 d. 7 val. 30 min. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, reikalas — 1915 m. gimęs dr. J. Girnius, nežūrint kiek jaunesnį jis dar beatrodytų savo bičiuliams,

priklauso jau labai negausiam lie-tuvių filosofinių pastangų senio-ratui. Kitose mūsų humanitari-nių moksle srityse ar meninėje kūryboje mes turime istorijas, an-tologijas, monografijas ar dar ki-tais vardais vadinamas, sakykim, smarizacijas, kur'os, lyg su-megta gija, reiškia kvietimą naujoms gijoms megti. Filosofijai — tuo tarpu, viskas dar lieka išbarstyta, išblaškyta. Ar nebūtų aukščiausias laikas, kiek jo dar yra, prispausti dr. J. Girnį (ir ne tik prispausti, bet ir padėti, kad atsirastų sąlygos) imtis ir at-likti aprašymą to istorinio kelio, kurį iki šiol nuėjo lietuvių pastan-gos idėjų ir minčių sistemų pa-saulyje. Pavadinimas galėtų būti, be abejo, mažiau pretenzingas, bet darbas turėtų mums kalbėti apie lietuvių filosofijos istoriją.

Dr. Juozas Girnius

Archit. Arvydas Barzdukas

JURGIS JANUSAITIS

Mokslo ir kūrybos simpoziume, lapkričio mėn. 29 d. po pietų Midway House patalpose įvyks tikrai įdomus forumas: Mokslininko padėtis savoje visuomenėje. Panašiomis temomis dažnai užsimenama pokalbiuose ir klausiami: ką veikia mūsų jau-nieji žmonės, baigę aukštuosius mokslus, kodėl ne visi jie įsijun-gia į savąjį lietuviškąjį bendruo-menę ir kodėl aktyviai nedalyvauja lietuviškojo gyvenimo veik-loje? Todėl šis forumas itin lietuviškajai visuomenei įdomus ir svarbus. Ir čia jaunieji mokslininkai atvirai ir nuoširdžiai pasisakys tuo klausimu.

Šį aktualų forumą moderuoti yra pakviestas jaunas ir gabus vi-suomenininkas architektas Arvy-das Barzdukas, gi prelektas yra — prof. dr. Julius Šmulskis, prof. dr. Zenonas Rekašius, dr. Vytautas Vygantas, dr. Edmundas Len-kauskas ir inž. Bronius Nainys. Architektas Arvydas Barzdu-kas yra gimęs 1934 metais Kau-ne ir dar vaikystėje išbėgkostas iš savo gimtųjų namų. Visus moksl-us baigė jau išeivijoje. 1952 m. baigia gimnaziją Clevelande, o 1957 metais ten pat Western Re-serve universitete įgijo Bachelor of Archit. laipsnį iš architektū-ros.

Šiuo metu jis dirba Jansons and Roberts architektų firmoje, Falls Church, Va. ir eina archi-tekto projektuotojo pareigas bei yra atsakingas už firmos kont-raktinių dokumentų paruošimą ir kontraktų administravimą.

Architektas Arvydas Barzdu-kas yra vienas iš stipresnių jauno-sios kartos visuomenininkų, aktyviai dalyvaujančių lietuviškoje veikloje.

Jis yra aktyviai dirbęs skautuose ir ateitininkuose bei Lietu-vių studentų sąjungoje. Priklauso Lietuvos inžinierių ir archi-tekto sąjungai, yra Washingtono skyriaus pirmininkas. Yra taipgi Ateitininkų federacijos valdyboje ir JAV LB Tarybos narys — LB

Tarybos prezidiumo sekretorius. Šiose pareigose būdamas, archi-t. Arvydas Barzdukas LB Tarybos sesijoje visada aktyviai reikšėsi ir stengdavosi įnešti į jas daugiau tikrojo parlamentarizmo, tam tikslui yra net paruošęs parla-mentinių taisyklių projektą.

Archit. Arvydas Barzdukas didelę savo gyvenimo dalį pašvenčia

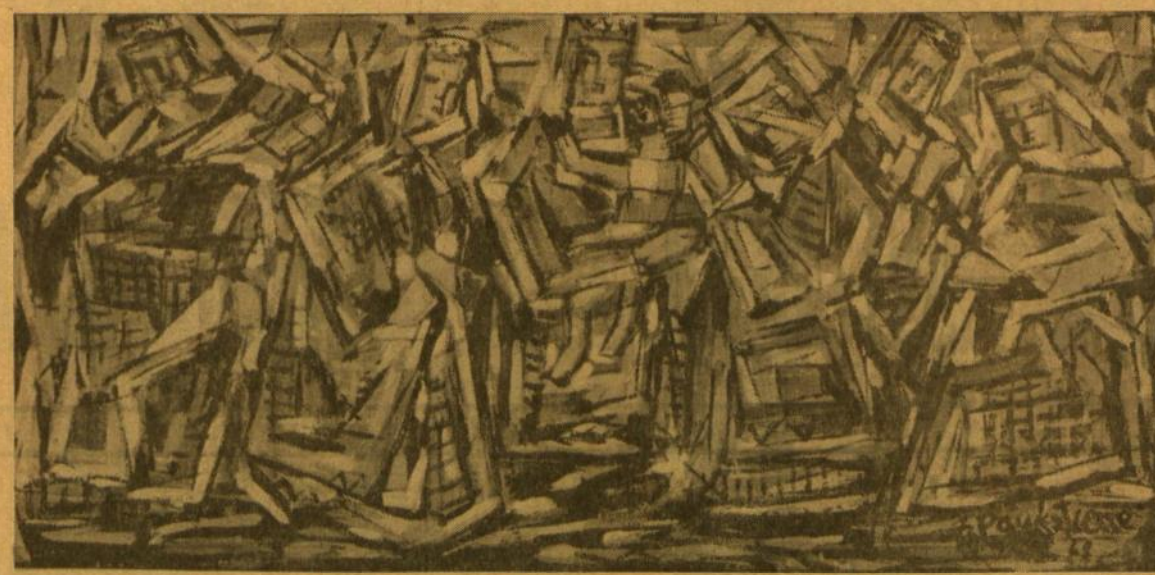

Architektas Arvydas Barzdukas

Lietuvių Bendruomenės idėjoms ugdyti ir visa širdimi dirba bendruomeninį darbą. Jis gyvai jaučia ir savo bendramižių kolegų pulsą, todėl galės šiame forume atsakyti į įvairius iškylančius, taip vadinamu, kartų klausimus.

Tikėkime, kad po šio mokslininkų suvažiavimo į lietuviškąjį gyvenimą ateis nauji žmonės su aukštuoju mokslu, ir jų inašas į išeivijos gyvenimą busias itin džiuginantis. Tuo pačiu jie galės žymiai daugiau padėti ir Lietu-vos problemas sprendžiant JAV itakinguose sluoksniuose.

— Alytiškių mįslė: Aukso juosta laukus juosia. (Upė). — Gražumu glostomam ragai dygsta. (Lietuviška patarlė). — Duok vaikui valią — pats busi nevalioj. (Joniškiečių patarlė). — Gerumu net velnią dirbti priversi. (Kražiškių patarlė).

Jadvyga Paukštinė. Iš lapkričio 15 d. Čiurilionio galerijoje, Chicagoj, atidaromos parodos

Lietuvės (allejus)

Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 1 psl.)

Amerikiočiui studiuoti atsirado naujos galimybės keliauti už-sienin, daugiau įžvelgti kitas kul-tūras, stebėti jas betarpiai.

Domėjimasis lietuvių kalba žy-miai paaugo suvokiant svetimų kultūrų studijų svarbą, universi-tetams dėstant tuos dalykus, pra-vedant tyrimus. Pamažu gauna-me daugiau kvalifikuotų žmonių, o tai dar didesniu tempu ugdo susiinteresavimą. Folkloro studijuotojai, kurie anksčiau koncentravosi tik į Amerikos fol-klorą, atranda, kad kitų tautų dainose yra mižišiški medžiagos lobiai. Antropologija, meno istorija, kurios anksčiau koncentra-vosi ribotose srityse, dabar plečia savo studijų plotmę. Dėl to būsimie liudininkai augančių susidomėjimo lietuvių ir kitomis kalbomis.

Dabar panašiais dalykais yra daugiau susidomėjimo teoretikų lingvistų tarpe, negu prieš 20 metų, nes dabar daugiau žmonių, kurie apie tai žino. Pvz. foneti-kos studiojai, kurie eksperimentams ieško akcentologijos proble-mų (kirčio mokslas), randa ir ras lietuvių kalboj daug medžiag-os. Taip dalykams vystantis,

lietuvių kalbos studijos vis ras aukštesnę vietą lingvistinėse ir apskritai kultūrų studijose.

Toliau, atsiranda lietuvių vaikų, kurie žino lietuvių kalbos pradmenis, bet kurie gal lietuvių kalbos pilniau neišmoko namuose. Tačiau jie jau turi pirmumą, panori gilintis kalbinėse studijose ir jie padidina skaičių akademi-kų, kurie domėsis lietuvių kal-ba. Prieš 50 m. dauguma emigran-tų norėjo greičiau tapti ameri-keičiais ir, besistengdami kalbėti angliškai, beveik norėda-vo greičiau pamiršti atsivežtinę kalbą. O dabar net pačiuose ameri-keičiuose yra daugiau tole-rancijos kitoms kalboms. Ameri-keičiai daugiau keliauja po už-sienį, svetimą kalbą ne tik tole-ruoja, bet ją domisi, net pavydi tiems, kurie gali kalbėti kita kal-ba. Lietuvių tėvų vaikams tai naujas paskatas laikytis lietuvių kalbos ir plėsti lietuvių kultūros pažinimą. Tai nepaprastai praturtins lietuvių kalbos studijas.

— Ar jūs patartumėte lietuviškam jaunimui mokytis lietuvių kalbos?

— Labai. Tam yra dvi prie-žastys. Viena, kalbant versliškai — saugok savo investavimus! Jei

moki kitą kalbą, turi pirmenybę, nauda, ir jos neprarask. Antra, šioje srityje lietuviukas turės pirmenybę prieš kitatauti. Pvz. lie-tuvių poeziją suprasti man būtų sunku, bet net Amerikoj išaugę lietuviukai gali pasiekti tai, ko nelietuviai neįstengs jų kultūros pažinime.

— Kaip su lietuvių kalbos dėsty-tymu Chicago universitete?

— Esame tuo susidomėję ir viliamės šias studijas išplėsti. Tuo tikslu buvo pakviesta dr. T. Buch. Turime vilties, kad ateityje lietuvių kalbos studijoms mūsų universitete bus daugiau gali-mybių. Ir mes norime skatinti studijas ne tik lietuvių kalbos, bet ir kitų lituanistikos sričių, kaip pvz. lietuvių folkloro. Pats asmeniškai norėčiau šias studijas išplėsti, bet čia daug parei-na nuo lėšų, su kuriomis priva-taus universitetas turi daugiau skaitytis, nei nuo žmonių — dėstytojų. Negalime daryti paskyri-mų, kol nėra lėšų. Reikia jų su-rasti.

— Ar negalima tam reikalui tikėtis kokių subsidijų iš didžiųjų fondacijų?

— Šiuo metu tam yra nema-žų sunkumų. Visų pirma — ne-galima numatyti, kad galėtų pa-didėti bet kokios studijoms sub-sidijos iš vyriausybės išdo — vis siekiama siaurinti biudžetą. Net

ry, ir kaimų, ir miestų...

Kai visa, kas mums bran-giausia, yra mirtiname pavojuje — išmokime pagaliau my-lėti save ir būkime savanau-džiai!"

Ką nors daugiau prie šito poeto Henriko Nagio žodžio pridėti ar kaip nors plačiau jį komentuoti nebėra prasmės: viskas pasakytą aiškiai, suges-tyviai ir vaizdžiai. Belieka tik patiems atviromis akimis pla-čiau apsidairyti, žvilgtelti į save ir pasidaryti atitinkamas išvadas. k. brd.

DR. ANNA BALIUNAS AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS 2858 West 63rd Street Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienių neįrašyti. Ugniniai priimami susitarus. Ofiso telefonas: PR 6-3229 Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS AKUBERIJA IR MOTERŲ LIGOS. GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA 6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446

DR. C. K. BOBELIS Inkstų ir šlapimo takų chirurgija Tel. 695-0533 - Elgin 425 No. Liberty Street Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS 2801 West 63rd Street Kampas 65-0los ir California Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4042 Rez. tel. WAlbrook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2434 West 71st Street Val: pirm. ketv. 1-4, vakare 7-9, antr. penktad. 1-3, treč. ir šešt. tik susitarus.

pvz. plačiau žinomos Fulbright paramos yra labai rimtai susiau-rintos. Subsidijos studijoms ke-lionėms į Britaniją visai nutrauk-tos. Jei ir dangų-žemę sutjudin-tume, iš vyriausybės negautume. Nelaimė, ir didieji privatūs fon-dai, kaip pvz. Fordo, bent šiuo tarpu nematą galimybių remti šios rūšies studijoms. Tie fon-dai, kaip žinoma, noriai rėmė i-vairių tautų kalbų, kultūrų stu-dijas, bet dabar aplinkybių yra spaudžiami praplėsti kovą su ne-turtu, padėti atsilikusioms tau-toms Afrikoje ir kitur. Jei kas tu-rėtų šioje srityje gerų gestijų, norėtų apie tai žinoti... Ap-sunkinti ir studijiniai pasikeiti-mai su Lietuva. Iš vienos pusės

Sovietų Sąjungoje dominuojanti rusų tauta, iš kitos pusės — dau-gelis JAV mokslo įstaigų turi ru-sų kalbos, literatūros katedras. Taigi, jeigu tik koks pasikeitimas, išsina pirmenybę rusų studio-zams...

— Ką lietuviškoji visuomenė galėtų padaryti lietuviškos studijų srityje?

— Turėtų palaikyti su lietu-vių kalba besidominčiais didesnį ryšį. Mums būtų miela, kad bū-tų bent pranešama, kada ir kur būna lietuviško teatro ir kitų me-no šakų kokie kultūriniai įvykiai. Žmonės, kurie nors kiek pažis-ta lietuvių kalbą, norėtų apie tai žinoti ir gal tokiais progomis (mukelta į 5-tą puslapį)

Ofiso tel. HE 4-5758 DR. M. BUDRYS ALERGIJA 2751 West 51st Street Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p.p. Ugniniai priimami pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas DR. EDMUND E. CIARA 2709 W. 51st Street Tel. - GR 6-2400 Val pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradien. ir penktad. 10-4; šeštadien. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960 DR. E. DECKYS GYDYTOJA IR CHIRURGĖ SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS Crawford Medical Building 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873 DR. W. M. EISIN-EISINAS Akuberija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija 6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670 Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220 Namų rez. PR 8-9081 DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKŠA VAIKŲ LIGOS 2656 West 63rd Street Pirmad., antradien., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 v.v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960 DR. E. JATULIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika 2815 W. 71st Street Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.: arna susita-rus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278 DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3844 W. 63rd Street Val: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381 DR. F. V. KAUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1407 So. 49th Court, Cicero Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštadien. tik susitarus.

Tel. - REHance 5-1811 DR. WALTER J. KIRSTUK GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Lietuvių gydytojas) 3925 West 59th Street Val: pirmad. antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštadien. 12-2 val. p. p. trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 3-4150 DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4938 W. 15th St., Cicero Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Vakarys trečiadieniais. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS GYDYTOJA IR CHIRURGĖ KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ MEDICAL BUILDING 7156 South Western Avenue Pirmad., antradien., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso telef. HE 7-1168 Rez. tel. 292-2919

DR. MARIJA LINAS AKUBERIJA MOTERŲ LIGOS 2817 West 71st Street Tel. HE 6600 6-3545 (Ortas ir rezidencijos) Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732 DR. A. MACIUNAS CHIRURGAS 2858 West 63rd Street Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val., antradien. ir penkt. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

Platinkite "Draugą".

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801 DR. J. MEŠKAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė vidaus ligos 2454 West 71st Street (71-os ir Campbell Ave. kampas Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadien. 9 v. r. - 2 v. popiet

DR. FRANK PLECKAS OPTOMETRISTAS Kalba lietuviškai 2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149 Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses". Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPEC. VIDAUS LIGOS Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-769; 5159 So. Damen Avenue Valandos tik pagal susitarimą Trečiadieniais uždaryta. Tel. - 423-2660

DR. E. RINGUS RENTGENOLOGAS 9760 So. Kedzie Avenue Val. pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštadien. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS 2745 West 69th Street (Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijos) - Pirmą ligonius tikslai susitarus - (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija Ofisas 2454 W. 71st Street Val.: antradien. nuo 2-5 popiet. ketvirtadien. nuo 6-8 vakaro Ofiso telef. 776-2850 Rezid. telef. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA PRITAIKO AKINIUS 15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill. Kabineto tel. 657-2020 Namų tel. 839-1071 Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Adresas: 4255 W. 63rd Street Ofiso tel. REHance 3-4410 Rez. GYVolehii 6-0917 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika ir chirurgija Ofisas 2750 W. 71st Street. Telefonas - 925-8296 Valandos: 2-8 v. v., penktadien. 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštadien. 1-4 v. vakaro. Šeštadien. ir trečiadien. uždaryti. Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St. Tel. PR 8-1223 Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v., šeštadien. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195 DR. V. TUMASONIS CHIRURGAS 2454 West 71st Street Pirminėje ligonius tik alstarus Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Tel. PR 8-9400 DR. ONA VASKEVICIUS (VASKAS) GYDYTOJA IR CHIRURGĖ 6648 So. Albany Avenue Val: pirm., antradien., ketv., 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadien. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150 DR. F. C. WINSKUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Val.: 2 iki 4 val. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadien. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850 DR. PETRAS ZLIOBA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 6449 So. Pulaski Road Val: pirmad., antradien., penktadien. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-2 val. popiet.

A. STULGINSKIO LAIŠKAI

iš Sibiro ir iš okupuotos Lietuvos

JUOZAS PRUNSKIS

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

Klinikose ir Žemaitijoje

Sveikatos rūpesčiai vis darosi dažnesni. 1966.VIII.7 skundėsi: "Mano dešinioji koja nelaukus atšalimo vėl atkrito, kai paeinu 3-400 jardų, pradeda skaudėti; tenka išsėsti, o kairiojo blauzdi-kaulio gale prie sąnario vaikš-čiojant pradeda tinti, bet ne-kskauda. Ryt pradėdau kojų šildy- mą klinikose. Šiomis dienomis mušiau kardiogramą — jokių pakitimų nėra. Nei iš šio, nei iš to mano kraujo spaudimas nu- krito. Dabar jau senokai jis lai- kosi normalus, nevartojant jokių vaistų. Buvau išvykęs į Žemaitiją, viešėjau beveik dvi savaitės. Visur mane labai vaišino, penėjo, kaip kalakutą. Esant Gargžduose pas draugą nei iš šio, nei iš to buvo pakilus labai aukšta temperatū- ra, bet paėmus vaistų per vieną naktį viskas atsistatė į normą."

Kernavėje

1968.VIII.10 džiaugiasi galė- jęs nuvykti į Lietuvos senąją sos- tinę Kernavę. "Laipiojome po senus piliakalnius." Viešėjo pas pažįstamus, bet, kaip sakosi, "ma- tydamas jų ekonominę būklę, jokių būdu negalėjau pasilikti". 1969.I.12 pažymi, kad pakartoti- nai buvęs padavęs pareiškimą gauti leidimą vykti apsilankyti į JAV. Vis negaunama teigiama atsakymo. Perėjęs į savo naują butą, džiaugiasi: "Kambariuose šilta. Labai patogu, kad nereiki- ka nei kuru, nei kūrenimu rūpi- ntis."

1969.V.24 dar rašo, kad sodai gražiai žydi, tikimasi daug vai- šių, kuriuos jis labai mėgsta. To- liau pasakojasi: "Kai persikėliau į šį butelį, tuoj padaviau pareiš- kimą, kad įvestų telefoną. Paža- dėjo už 2 metų. Kasmet vis einu teirautis, vis atsako už 2 metų. Mūsų labai didelė ir ilga gatvė, joje nėra dar pravesto kabelio. Taigi ir nežinia, kiek dar tų 2 metų teks laukti." Prisiminęs naują leidinį apie Maironį, ska- tina: "Maironį brangink, tegu vaikai pasiskaito. Labai gerai pa- rašyta knyga. Autorė gavo už ją doktoratą. Džiaugiuosi, kad pra- dėjau iš Tavęs gauti laiškus, o šiaip buvo pasidarę labai nyku". Dar pridėda: "Vasarą niekur nesirengiu."

Bet jau rudenį — turėjo išvyk- ti į amžinybę. Kaip žinome, mi- rė rugs. 22 d.

Senam tėviui neleido važiuot pas dukterį

A. a. Stulginskio dukte dr. Al-

dona Juozevičienė buvo sudariu- si reikiamus dokumentus, norė- dama sergantį tėvą atsigabenti į JAV. Tris kartus Stulginskis krei- pėsi, prašydamas leidimo vykti pas dukterį, ir visus tris kartus jam leidimas nebuvo duotas. Du kartu nuvažiavusi į Lietuvą, dr. Juozevičienė buvo pati užėjusi į įstaigas prašyti. Jai atsakydavo: tegu paduoda iš naujo prašymą, pasvarstysim. O vienas iš parei- giųjų dr. Juozevičienėi privačiai pasakė: "Jei nebūtų buvęs presi- dentas, gal ir išleistume".

Paskutinės Stulginskio dienos

Po a.a. Stulginskio mirties duk- tė iš Lietuvos gavo visą eilę už- uojautos laiškų. Viena gimnaitė rašo: "Viena gali visus paguosti, kad velionio paskutinės gyvenimo minutės nebuvo sunkios. Šyp- telėjo ir užmigo..."

Kita velionio artimoji rašo: "Savo tvirtu būdu jis mokėjo ra- minti kitus, o jautria širdimi skleist šilumą aplinkiniams. Ir, rodos, dabar matau jį sėdintį prie knygomis apkrauto stalo, vi- suomet dirbantį, nepavargstantį, nenuobodžiaujantį... Jis mirė nesikankindamas ir palaidotas iškilmingai, kiek tai leido sąly- gos. Jo sveikata visą laiką buvo, palyginti, nebloga. Kartais var- gindavo tromboflebito paūgė- jimai, egzema ar kiti ūmūs susir- gimai, kuriuos jo stiprus organiz- mas nugalėdavo. Rugs. 27 d. staiga vakare išsivystė kardiali- nės astmos priepuolis. Pas jį tuo

metu buvusi medicinos sesuo iš- kvietė greitąją pagalbą, buvo su- leisti vaistai ir stovis pagerėjo... I ligininę gulti nenorėjo, o ka- dangi namuose buvo galimybė gydyti ir prižiūrėti, gydytojas ne- sipriešino.

Praėjus 2 savaitėms, jo stovis visai pagerėjo. Išnyko staziniai karkalai plaučiuose, susitvarkė širdies ritmas, susinormavo krau- jospūdis ir, toliau tęsiant palai- gomą gydymą, po truputį pra- dėjo vaikščioti. Savijauta buvo visai gera, išėdavo į lauką pasi- vaikščioti, nebedusino. Namuose atliktoje elektrokardiogramoje stebėta dinamika.

Rugs. 21 d. staiga sveikata vėl pablogėjo, po truputį pradėjo dusinti. Atėjęs gydytojas rado li- gonį nusiminusį, kad vėl nebe- gerai. Buvo suleista eufilino, stro- fantino, cocorboxilozės. Pagerė- jo. Gydytojas primygtinai siūlė gulti į kliniką, siekiant užtikrin- ti ne tiek gydymą, kiek režimą, kurio jis labai nenoriai prisilai- kydavo. Galų gale sutiko. Rugs. 22 d. ryte buvo atvežtas į klini- ką, paguldytas į mažą palatą. Jautėsi patenkintam, dusino tik einant. Buvo paskirtas gydymas, prijungtas deguonis inhalacijai, ir jis juokavo, kad jau naujoje vietoje visai neblogai. Pavakare 4 val. iškvietė savo gydytoją, kad staiga pablogėjo jo stovis — vėl kardialinės astmos priepuolis. Buvo taikytos visos reikiamos priemonės. Po pusės valandos dusinimo priepuolis buvo nu- trauktas, pulsas, kraujospūdis su-

sinormavo 6v. v. Jis gydytoji liepė eiti namo, nes jautėsi ne- blogai. Sugrįžęs gydytojas 7 val. 30 min. jau jo gyvo neberado. Distrofiškas miokardas nebeat- laikė vėl pasikartojusio kard. astmos priepuolio. Skyriaus pro- fesoriaus nuomone, padėti jam jau nebebuvo galimybės."

Laidotuvės nufilmuotos

A. a. Stulginskio laidotuvės bu- vo užfiksuotos filmo juostoje ir magnetofone. Apie laidotuves viena gimnaitė rašo: "Laidotu- vės buvo labai iškilmingos, nuo- širdžios. Buvo daug žmonių — daug jo amžininkų, daug jaunų žmonių. Karstas skendo gyvų gė- lių vainikuose, puokštėse. Choras giedojo Requiem, giedojo gedulo giesmes, o grabnyčios pamažėle smilko, sklėsdamos aplink save liūdną ir skaudžią nuotaiką. Iš- kilo naujas kapas, naujas smėlio kauburėlis, šalia jo šaltas grani- tas ir didelis, šakotas beržas. Gra- žus beržas gaubia Tėvo ir Moti- nos kapą. Iš kapų išėjau tēmant, o ant kapo liko dvi degan- čios žvakės — dvi sielos, kurios susitiko ir nesiskirs amžinai... Niekas to kapo nepamirš. Tas ka- pas bus visada prižiūretas, ap- tvarkytas."

O prieš nelaimę aš Tavo Tė- velį sutikau gatvėje ir mudu la- bai linksmai kalbėjome. Jis juo- kėsi, kvatojo, buvo linksmas. Sa- ko: aš esu dabar laimingas, tu- riu gerą butą, esu sveikas, turiu įdomių knygų. Žinau, kad Aldo- na gerai gyvena ir man nieko daugiau nereikia."

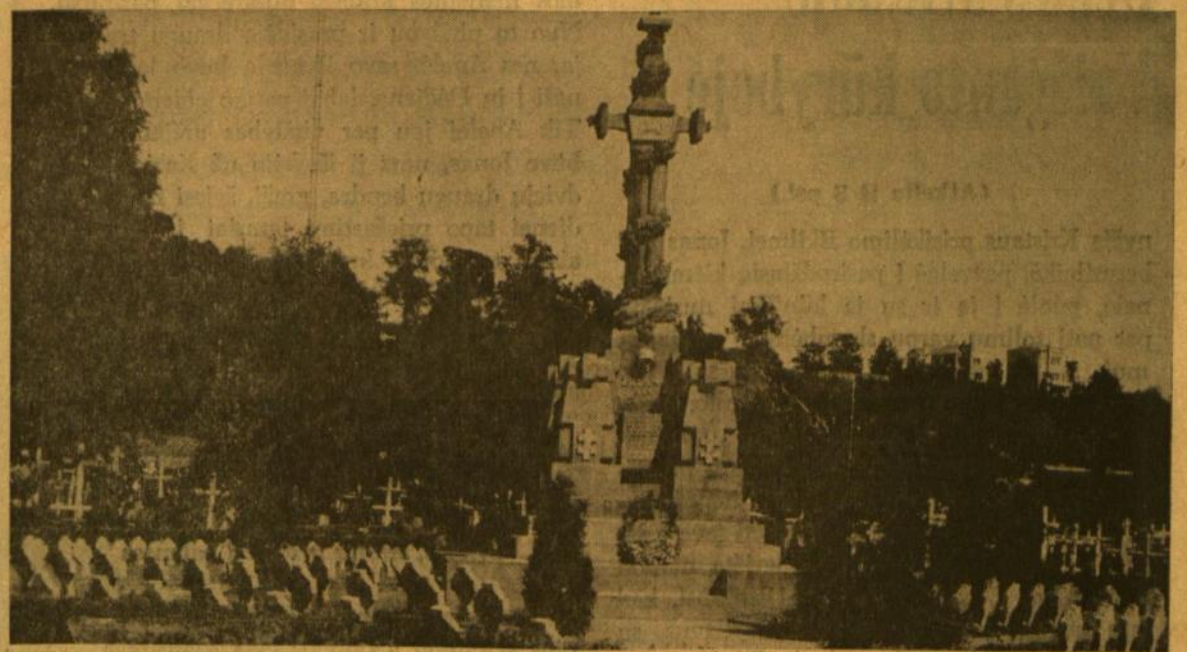
(Pabaiga kitą šeštad.)

● Petro Randonildo, Lietuvos

farmacijos tėvo šimto metų gi- mimo sukaktis prisimintina šiais metais. Mokslininkas gimė 1869 m. Kavarske; nuo 1919 m. gyve- no Lietuvoje, farmacijos mokslo dalykus dėstė universitete ir bu- vo ilgametis farmacijos katedros vedėjas. Mirė 1950 metais.

Aleksandras Stulginskis su brolio dukterim prie savo žmonos kapo Panemunės kapinėse prie Kauno.

Zuvusių dėl Lietuvos laisvės karių kapinės Kaune 1938 metais. Šie kapai, kryžiai ir paminklai okupanto dabar sulgynti su žeme.

Nuotr. P. Pakulnio

EILĖRAŠČIAI APIE KRITUSIUS

VLADAS ŠLAITAS

PO GIMTUOJU DANGUM

Miega jįsi aukštelininkas. Popiečio vėjas glosto jo mirusius plaukus. Vienišas beržas saugo jo amžiną miegą, saugo ir supas. Supas į vieną supas į kitą pusę, kad tau, brangusis, būtų gera vienam miegoti. Plieno žaidza smilkiny, kaip iširusi rožė, taip ir nuvys, ne nespėjus pražysti taip ir nuvys, įsisėgus į tavo plaukus, kaip žvaigždė smilkiny, po gimtuoju dangum, brangusis.

HENRIKAS NAGYS

1956 METŲ RUDUO

Budapešto baladė

Imre, ar tai tu stovėjai (vienplaukis berniukas moksleivio miline ir vaiko akim) ant poeto paminklo pakopų tą nepaprastą spalio vakarą ir šaukė į mirtiną tylą virš neužmatomos jūros galvų, užkims nuo tėviškės tyru ir drungno Dunojaus vėjo ir jauno kraujo plakimo: "Kelkite, vengrai, tėvynė šaukia jus! Laikas atėjo! Dabar arba niekad! Visu vengrų Dievo vardu mes prisiekiam, prisiekiame niekad daugiau nebebūti vergais!" Ar tai tu kartojai, Imre, kartu vėliau su minia

ir žeme, ir vėju, ir vandeniui šitą karčią laisvės priesaiką?

Imre, ar tu rašei (krauju — kokia patetika! — savo jaunu, šiltu krauju) nuo pirmojo rudens šalčio sugrūbusia, peršauta plaštaka raudonom ir tiesiom raidėm ant balto krantinės mūro, kad matytų visi: žingėdūs, bailiai, savieji ir priešai, didžiulėm raidėm sukrekėjusį šauksmą: Mirtis pavergėjams! Mano žemė gyva per amžius!

Imre, ar tu užklojai savo šiuksčia miline (ir vėliava, iš kurios tavo draugo ranka išpiovė — kaip votj — gėdingą vergijos žvaigždę) liesą, išstusį kūną, geltonus padrikus plaukus savo sesers, ir padėjai žodžius ant gatvės grindinio, sudraskyto tankų vikrų:

Miegok ramiai, mažą Budapešto mergaitė, tavo mirtis nebuvo velnai...

Imre, ar tu parašei siauroj popierinėj juostelėj mums anuos nepamirštamus sakinius iš anapus nakties, iš miesto mirties konvulsijoj (dundant juodai neviltes kanonadal... žvilga Dunojus po tiltais tušėjais... ir durtuval... siauros mongolų akys...)

barbaras stovi už miesto vartų...), Imre, ar tu mums rašei iš anos paskutinės baisios, nemirtingos nakties: "Dieve, išgelbėk Vengriją. Dieve, išgelbėk mūsų sielas. Sudiev, draugai...?"

SEAN O'GARA

REQUIEM

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, Kad jie pabudę neišvystų Siūbuojančių javų, Įkaitusių laukų Ir nūšalnotų medžių, Kelių ir slėnių, Lyg tėviškė pažįstamų kalvų Ir dingusių šaunųjų rudenu, Čia buvusių anksčiau.

Atskleisk visą tai ir dar daugiau, Kas jau nuskrido ir pasiliko toluoj, (Taip mažai ir taip daug) Visus švelnius, dar neišblėsiusius atsiminimus, jų palieistus.

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, Neleisk taip gaidų kaskadų Į mėlynąjį dangų, Kad neuždegtumei sapnų, jų nesusapnuotų, Kad nepažadintum iš polsio bekrasčio.

Išvykę jėu anie — Pritildyk tad graudų ritmą, Uždenk šydu beviltį skausmą, Kad vėl jie tėviškės nepamatytu Lapkričio vėjuose.

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, — Jie išsisi giliai, Jie pagaliau namie, Jie pagaliau taikoj, Stipriai įmigę.

Vertė Al. Baronas

Sean O'Gara yra "Cicero Life" laikraščio redaktorius, buvusį karo korespondentų vete- ranų draugijos pirmininkas.

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

DR. JONAS GRINIUS

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

Zemaičių Robinzono žlugimas

Šiek tiek šviesesnė, bent pradžioje, yra apysaka apie "Zemaičių Robinzoną" (1932 m.). Ten Vaižgantas pasakoja, kad ūkininkai Vaurūs kaimyninio Tauzų kaimo gerų bičiulių Kaniavų sūnu, o savo krikštasinį Vincą, anks- ti likusį našlaičiu, pamažu išugdo tokiu ener- gingu vyru, kad šis pralenkia kitus visoj pa- rapijoj.

Kadangi nuomininkai per 20 metų buvo visai nualinę ir nugyvenę jo mirusių tėvų ūkį, tai Vincas užsimoja pasistatyti naujus trobesius, gerai įtrešti laukus, auginti geros veislės gyvulių, žodžiu, "pagarsėti pirmuoju ūkininku, apsvainikuoti pirmojo parapijono vainiku ir savo Uršulytę padaryti kaimo, ne tik kiemo, karalaitę". Ir su darbštaus Untės Krampliausko pagalba Vincas Kaniava anuos užsimojimus įvykdė.

Tačiau jį tykojo dvi nelaimės: šeimos ne- vaisingumas ir lengvas pasidavimas alkoholi- uiui, į kurį pratino jį svečiai — parapijos vi- karas ir altarista. Matydamas šį pavojų, senas klebonas, tikras asketas - blaivininkas, sugal- vojo Kaniavai didelį visuomeninį uždavinį, kuris įkinkytų jo visą energiją, būtent, pa- statydinti parapijai mūrinę bažnyčią. Kad jauno ūkininko niekas pigiai nenustumtų nuo bažnyčia statyti komiteto pirmininko parei- gu, prieš mirdamas visą savo palikimą klebo- nas užrašė parapijai su sąlyga, kad naujos bažnyčios statybai vadovautų Vincas Kani- va. Prasidėjus šitokiame dideliame darbu, degtinę nustoja vartoti net altarista, nes ir šis aktyviai dalyvauja bendrame uždaviny drau- ge su vikaru ir Kaniava.

Tačiau du nauji, vienas po antro besi- keičią klebonai, su dvasios pakilimu pradė- ta didelį darbą sugriauna, nes komitetą šali- na iš pareigų. Kadangi Kaniava lengviau ne- pasiduoda, naujas klebonas jį apšaukia baž-

nyčios priešu, ciciliku. Paruošiamiesiems sta- tybos darbams sustojus, Kaniava griebsi skaityti knygas, kurias jam buvo palikęs mi- ręs klebonas, nes "Mokslas galingsnis už al- koholį, gali jį atsverti". Bet, kai nuo alko- holio mirė altarista, kurį naujasis klebonas buvo nušalinęs nuo bažnytinių pareigų, pasi- davė ir Vincas Kaniava, atiduodamas klebo- nu savą įgaliojimus ir bankinę sąskaitos kny- gele.

Pasilgusį didelio darbo, kuris užimtų jo jėgų perteklių (nes sau šeimos Kaniava vis nesusilaukia), jį valščius išrenka savo viršai- čiu. Tai regimai atnešė gyvybės valščiai, bet tai nepatiko aukštesnei rusų administracijai. Ji pradėjo trukdyti naujojo viršaičio veiklą, o šis vis dažniau lankyti smuklę. Pirmajam tri- mečiui besibaigiant, valščiaus ūkininkai vis dažniau "matydavo Tauzų Kaniavą raudona, užpiltomis akimis, kreivuliuojantį keliu namo. Ir nusistatė jo kitai trejenuj neberinkti. Savo "služmą" Kaniava baigė girtu skandalu. Jis

ūmai, kaip iš debesų, pareikalavo iš žemie- čių viršininko, kad šis eilinis protokolas būtų į valščiaus knygas įrašytas žemaitiškai" (Vaiž- ganto Rinktiniai raštai, I, Vilnius 1959, psl. 383).

Taigi Vincą Kaniavą, vieną energingiaus- ių ir šviesiausių žemaičių ūkininkų, sužlugdė du veiksniai — akloji gamta, kuri pašykštėjo tam vyrui šeimos prieauglio, ir jo parapijos kunigai, kurių vieni pratino jauną ūkininką gerti, o kiti jam atėmė, asketo klebono sumanyta, didelį darbą, kuris būtų išgelbė- jęs Kaniavą nuo alkoholio. Šituo gana nei- giamu kunigų vaidmens pavaizdavimu Kani- avos smukime, Vaižgantas buvo pralenkęs net Mykolaičio-Putino "Altorių šešėly", kur kunigų darbai taipgi dažniausiai nešviesūs.

Ar bereikia pridurti, kad "Zemaičių Ro- binzoną" Vaižgantas baigia liūdnei, leisda- mas numatyti, kad buvęs jo šviesus herojus nuskęs alkoholizmo liūne, o jo ūkį perims jo pagalbininkas Krampliauskas, kuriam Dievas ir gamta nepašykštėjo sveikatos nė vaikų.

Draugų tragedija "Nebyly"

Viena originaliausių Vaižganto apysakų "Nebylys" (1930 m.), tur būt, yra pati tam- siausia. Jo veiksmo schema labai panaši į "Rimus ir Nerimus", tik įvykių eiga dėstosi at-

bulai. Kai "Rimų ir Nerimų" apysakaitė se- nujų kaimynų neapykantą karas nukreipia į susitaikinimą, tai "Nebylio" apysakoj, kurią Vaižgantas vadina romanu, du jauni kaimy- nai ir geriausi draugai, Jonas Butkys ir Kazys Šnerva nuo kūrinio vidurio pasuka mirtinų priešų kryptimi. Tai prasidėjo tą die- na, kada abu draugai buvo nuvykę į antrą parapiją piršliais pas Kepelius, kurių dukterį Anelę buvo paketinęs vesti Kazys.

Nors Kepelaitė sutiko tekėti už Kazio, bet jai labiau patiko šio draugas — piršlys Jo- nas Butkys, kurio širdis iš karto palinko į Anelę. Jai tapus Kazio žmona ir Butkių kai- myne tik per gatvę, Jonas pajuto vis didėjan- čia trauką į Anelę, kuri taip pat nebuvo abe- jinga savo kaimynui, bet gana šalta savo vy- rui Kaziu. Dėl to pradėjo kentėti trys. Ma- tydamas, kad jam nesiseka kovoti prieš au- gantį geismą, Jonas pradėjo manyti, kad jį apšėdo velnias, nuvyko į tolimą parapiją ie- škoti patarimo ir atlikti išpažintį pas vieną se- ną kunigą. Iš jo grįžęs jis ne tik nebeužėdavo pas Šnervus, bet net nepažvelgdavo į Ane- lės pusę per ketetą mėnesių. Dėl to kentėdami ir bekovodami, visi trys sudžiūsta sunyksta, ypač Jonas. Tik Velykų rytą, kada abiejų kai- myninių šeimų namiškiai buvo išvykę į baž- (Nukelta į 4 pusl.)

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

(Atkelta iš 3 psl.)

nyčią Kristaus prisikėlimo iškilmei, Jonas nebesusilaikė, pažvelgė į pasirodžiusią kieme Anele, puolė į ją ir su ja kūniškai nusidėjo per patį tolimų varpų skambėjimą prisikėlimui.

Atsikvošėdama iš nuopolio svaigulio, Anele suserga, o Jonas galvotrukčiais išvažiuoja į tolimąjį senąjį kunigą, kuris jam per išpažintį buvo pataręs į Anele net nepažvelgti. Šį kartą nebetekęs vilties nugalėti savo geismą, Jonas, nieko nepadaręs, sugrįžta namon priblokštas. Bet atsigavęs, ima išitikinti, kad jam neįmanoma gyventi nesantykiavus su Anele. Apie ją jis nuolat galvojo, „ilgėjos, vargo, sviro anon pusės, — rašo Vaižgantas — ir velnias talkininkas vis tampa jo stvėrės, kol įkvėpė jam tvirtą pasiryžimą — pašalinti kliūtį, Aneljos vyrą, ir pasiimti ją sau. Pasiklausti, ką ant tatau pasakytų Anelija, jam neparejo galvon“ (Vaižganto Rinktiniai raštai, I, ps. 249).

Katastrofą pagreitino Kazys. Kad ir atleides savo žmonai sveltometrią, jis nenustojo kentėti. Todėl vieną rytą pasiūlė Jonui važiuoti drauge į miestą ir ten viską išsiaiškinti. Jonas sutiko. Kai jiedu tylėdami atvažiuo į laukus, vadinamam pempyne, kur jiedu niekada nebuvo išardę jokios pempės lizdelio, Jonas pamatė Kazio ratuose ilgą gelžgalį ir pagalvojo, kad Kazys jį ruošias užmušti. „Tad, nieko nelaukdamas, pats kaptelėjo gelžį. Kazys nespėjo nė išsiitiesti, kaip Jonas iš viso jau nuo vyriško vieko pylė jam ta gelžim per pakaušį, Pakako. Ištrisko kraujai ir smegenys. Jonas kraujui gerte pasigėrė (...) skalbė negyvam draugui galvą tol, kol, nervų atakai pasibaigus, pati ranka nulėjo.“

Tik dabar išvydo, ką padaręs. Pasižiūrėjo, pasižiūrėjo, kuo jis pavertė savo draugą, ir jį paėmė neapsakomas pasibaurėjimas savo darbu. Jis ėmė iš visos krūtinės rėkti kaip jautis užuodęs kraują; draskyti nuo sąvės sukravintus drabužius, rautis nuo galvos plaukus ir bėgte bėgti nuo tos vietos į balyną, rašo Vaižgantas

Apie šį tragišką įvykį sužinojusi, Jono geroji motina mirė apopleksija, Kazio žmona Anele išėjo iš proto, o žudikas Jonas Butkys buvo teismo nubastas iki gyvos galvos sunkiesiems darbams į Sibirą.

Todėl ir norisi paklausti: ar gali būti tamsesnė apysaka už „Nebyli“? Ar yra lietuvių literatūroje kitas toks rašytojas, kuris būtų parodęs seksualinės aistros galybę ir jos tamsias pasekmes taip, kaip jas atskleidė Vaižgantas „Nebylio“ apysakoj?

Iš šviesaus grūdo tamsūs vaisiai?

„Seimos vėžiuose“ kalbėdamas apie kvailai įsimylėjusį Ksaverą Normantą, Vaižgantas jį lyg mėgino teisinti, girdi: „Gamta reikalavo iš jo tam tikros duoklės ir nežadėjo jos atsakyti“. „Nebylio“ apysakoj rašytojas gailisi nebyliu tapusio Jono Butkio, tačiau jo gamtos reikalaujama duokle nebeteisina. Vaižgantas Jono tragedijoj mato piktosios dvasios — velnio — įtaką, nes ji tokia šiurpi: buvo ne tik sveltometriauta ir nužudyta, bet pirmiau buvo išduota draugystė ir meilė, kuria Jonas su Kaziu jautė gerąjį Dėdienę, viso Puzionių kaimo gerbiama, šviesiai ir maloniai Jono motutei Butkienei, kai abu mažai vaiku drauge sėdėdavo ant jos kelių.

Už seksualinės aistros galybės parodymą „Nebylio“ apysakoj, originalesnė aistros velniška klasta, kai gražiusias jausmai tampa baisiųjų priežastimi, nes Jono ir Kazio tragedija kilo iš meilės gerąjį Dėdienę. Per trisdešimt metų ją šildydami ir džiaugdamiesi tiečiu vyrui neįtauti reikalo pagalvoti apie vestuves arba bent pasiausti su savo kaimo merginomis. Jiems abiem užteko nekalto meilės Dėdienės, nes ji, — rašo Vaižgantas, — „toks pat moteriškas idealas, o gan greit ir visokeriopas, buvo Kaziu Šnervai, vienatiniam ir ištikimam Jono draugui. Gerbė ir mylėjo jis abudu Butkiu ir pats neišmanė, ar Jona už tai, kad taip labai mėgo ir mylėjo jo motutę, ar Dėdienę dėl to, kad ji buvo jo draugo motutė.“

Paragintas tėvų vesti, Kazys nežinojo, ką daryti arba kur rasti tokią idealią moteriškę kaip Dėdienę. „Savo kaime, — rašo Vaižgantas — jis nematė nė vienos, kuri nors iš tolo būtų buvusi panaši į Dėdienę.“ Bet per atlaidus kito miestelio bažnyčioj prieš mišias jis staiga išvydo mergaitę, kuri jį nustebino, nes „veidu, pečiais, visu savo stogu, net eigastim atminė Dėdienę“. Šituo atradimu jis pasigyrė Jonui, jo motutei, vadinamai Dėdienę,

ir pagaliau, kad ir abejodamas dėl nežinomos mergaitės kilmės, nutarė jai pasipiršti. Nuo tų piršlybų ir prasidėjo draugų tragedija, nes Anele, savo išvaizda buvo labai panaši į ją Dėdienę, labai patiko abiem vyrams. Tik Anelei jau per piršlybas arčiau širdies buvo Jonas, nors ji ištekėjo už Kazio. Šitaip dviejų draugų bendra, graži, šviesi meilė Dėdienei tapo priežastimi tamsiai ir kruvinai aistrų tragedijai, kurioj buvo išduotas ir sutryptas anas nekaltas jausmas. Kaip be velnio pagalbos išaiškinti gero išvirtimą blogiu? To nepajėgė kitaip išaiškinti ne pozityvistu auklėtinis Vaižgantas. Gal kaip tik dėl to „Nebylio“ tamsi apysaka skamba galinga ir plaptinga gaida, kuri apie aistrų klastą ir galybę pasako daugiau negu žodžiai.

Šviesos, šešėlių ir dėmių balansas

Peržvelgus stambesnius Vaižganto kūrinius šviesumo atžvilgiu, kyla klausimas, kas toj kūryboj pasirodo šviesu ir kas tamsu, ar yra tarp jų koks balansas. Atsakant į tai, optimistiškai šviesiu kūriniu tegalima laikyti tik „Pragiedrulių“ epopėją, nes asmenines ir visuomenines nelaimes ten persveria demokratines visuomenės pasiekti kultūriniai vaisiai ir būsimų laimėjimų viltys. Kituose raštuose, kur Vaižganto veikėjai nerodo visuomeninio susipratimo bei veiklos, arba mažai teparodo, ten šviesių spalvų mažai, arba jas visai nustelbia tamsūs šešėliai ir dėmės. Tai liudija „Dėdės ir dėdienės“, antroji pusė „Zemaičių Robinzono“, „Išgama“, „Nebylys“.

Dažnai optimistiškas būna Vaižgantas, vaizduodamas savo herojų santykius su Lietuvos gamtovaizdžiu bei jo elementais. Vaižgantas taip pat šviesiai piešia Lietuvos kaimiečių darbus gamtoj, nors jie būtų labai sunkūs (akmenų skaldymas „Pragiedruliuose“, miško kirtimas „Zem. Robinzone“). Rašytojas taip pat optimistiškai nusiteikia, vaizduodamas visuomenines šviesuolių pastangas bei jų darbus Lietuvai. Tačiau Vaižgantas daugiau ar mažiau liūdesiu apsiniaukia, kai vaizduoja pavienių žmonių likimus, jų aistras bei jausmus, vis tiek ar jie pasireiškėti lietuvių nerangumu, apsilėidimu, tingėjimu, rūgimu, pasyviu pavydu, ar aistros pasirodytu staigiais pasiveržimais.

Tarp aistrų, kurios dažniausia žlugdo Vaižganto herojus, arba juos tiesiog žudo, reikia išskirti dvi — seksualinę meilę ir girtuoklystę, nors jos nėra visagalės. Nesaikingam alkoholio vartojimui nugalėti Vaižgantas temato tik dvi priemonės — arba didelę dvasinę meilę, arba intensyvų darbą, vis tiek, ar jis būtų fizinis, ar būtų kultūrinis-visuomeninis, pajungtas didesnės ar mažesnės visuomenės tarnybai. Taigi kovoj su alkoholio aistra Vaižgantas nėra pesimistas, bet jokiū būdu ir neoptimistas, nes savo kūriniuose parodo daugiau nuo alkoholio žūstančių negu išsigelbsinčių.

Vaižgantui atrodo, kad intensyvus kultūrinis darbas daug padeda kovoj su seksualine aistra. Ten kur žmonės nemato ar neturi jokių kultūrinių uždavinių, jokių visuomeninių idėjų bei darbų, jokių sąjūdžių bei įtamų, kaip ramybėje snaudžiančiame Puzionių kaime, ten meilės aistros įsisiūbuoja, privedamos žmones prie kruvinių tragedijų. Tai liudija Puzioniškių Jono Butkio ir Kazio bei Anelės Šnervų baisi dalia bei Onos Knistautaitės savizudybė Gondingoj, nes čia vykstančių visuomeninių darbų Ona nesidomėjo. Taigi tyliose kūdrose velniai seksualinius vaikus peria.

Gamta — išdavikų gimdytoja ir žudynių kurstytoja

Meilės aistros priveda prie išdavysčių ir net žudynių, nes jas kursto biologinė gamta. Nors Vaižganto žmonės negali be jos apsieiti, bet, jai atsiduodami, jie išduoda meilę ir draugystę, o patys smunka ir žūna, nes gamta yra ne tiek motina, kiek žiauri pamotė. Tiesa, ji duoda maisto kūnams ir aistroms, bet ji taip pat žmones žudo pirmiau dvasiškai, paskiau kūniškai, inspiruodama išdavystes ir žmogžudystes. Jei ne biologinės gamtos tamsi galybė, Severija Pukštaičia nebūtų išdavęs mylimo Mykoliuko, Ona Knistautaitė nebūtų įdavus Daratos ir Gintauto, Ksaveras Normantas nebūtų plojęs indų Klimkos motinos virtuvėj; jei biologinė gamta nebūtų pašykstėjusi vaikų Vincei Kaniavai, Zemaičių Robinzonas nebūtų žlūgęs alkoholy; jei Jono Butkio meilės aistros nebūtų kursčiusi gamta visa velniška jėga, jis nebūtų išdavęs draugystės, tapdamas mylimiausių asmenų tiesioginiu ir netiesioginiu žudiku.

(Bus daugiau)

Tauta, rašytojas ir veikalas

J. VAICIONIENĖ

(Tęsinsys iš praėjusio šeštadienio)

Veikalai už literatūros ribų

Antra vertus, štai ką J. Gliauda rašo: „Už literatūros ribų gal bus keletas egzilyje sukurtų veikalų, kur patriotiniai pamokslai nieko nesukrečia, bet vien troškina nuoboduliu“ (...) „Kūrybingieji žmonės nesutiktų kurti čia kūrinius a la romanas „Tiesiu Keliu“.“

Žinoma bus. O bus už literatūros ribų vėl ne todėl, kad jie su patriotiniais pamokslais, sprendžią kokią problemą, bet bus todėl, kad parašyti ne rašytojų, bet šiaip lietuvių, norinčių, turinčių ir mokačių raštu ką pasakoti. Dėl tos pačios priežasties jau yra už literatūros ribų veikalų „nieko nesukrečiančių“, ir tarptautiniais pamokslais ar einaimoj laikotarpiu „pozomis, figūromis“. Ar tie veikalai parašyti ne pačių pasirinktomis temomis, kalba, stiliumi?

Man neaišku, kodėl talentingieji žmonės turėtų čia kurti veikalus tik tokios literatūrinės vertės, kaip netaalentingieji čia kuria, arba a la romanas „Tiesiu Keliu“, kad jie, būdami talentingi, gali sukurti tendencingų su visokiais pamokslais aukštos vertės literatūros kūrinių. Juk pat J. Gliauda sako, jog talentui „pakanka vien atsidusti, kad tas atodūsis dėl menkūčio objekto staiga atsikambėtų mummyse“. Jei gu atsikamba talento atsidusimas dėl menkūčio objekto, kaip atsikamba ir atsikambėtų, jei talentui atsidūsta ar atsidūstų dėl gyvenimo visai tautai objekto!!

Ne be tendencijos, publicistikos pamokslų ir Gliaudos literatūrinis premijuotas romanas „Namai ant smėlio“, išverstas ir į anglų kalbą. Taip pat ir paskutinis „Liepsnos ir apmaudo asocijai“. Abudu parašyti iš vietos

ir laiko nuotolio, nelyginant kaip Dantės „Dieviškoji Komedija“... Pirmasis yra atsakymas į hitlerinę santvarką ir jos įsiklėbtą vokiečių tautos antžmogiskumą... Antrasis — taiklus išjuokimas, vietomis kaip laikraštiniis, publicistinis apsaudymas, lyg Apolono strėle, Lietuvoje ruso atgabent, j visą pasaulį plečiamos doktrininės santvarkos...

O pagal tautinę nuovoką ir tendencingų su patriotiniais pamokslais kelių romanų ne K. Keblys neišprašo už literatūros ribų, nors jie parašyti ne visai pagal amerikoniškų romanų techniką. (Kur vyrauja technika, tenai ir inžinerija — mastas matuoti ne gyvam žmogui).

Knygoje „Lietuvių literatūra svetur“ ir 8-ųjų geriausių, tur būt, išliekamų, romanų eilę K. Keblys įrikiuoja V. Ramono „Kryžius“ — stiprios doktrinos romano (Roma arba Maskva), Vokietijoje premijuotą, išverstą į kelias kalbas; J. Gliaudos „Sikšnosparnių sostą“, sprendžiantį išbloškto iš namų lietuvių likimą; M. Katiliškio romaną, vaizduojantį nuo pirmosios ribos toliau nepriklausomos Lietuvos statybą, „Miškai ateina ruduo“, netgi dviem premijom premijuotą — LE-jos ir visuomenės. (Gaila, romanas nebaigtas).

Neirašė į gerųjų romanų „garbės prezidiumą“ madingosios, realiosios tarptautinės idėjos ir pozos romanų „Trečioji moteris“, „Delfino ženkle“, „Samokslas“, nor jie ir yra visi premijuoti. Apie juos dr. J. Grinius „Aidu“ 1969 m. 6 nr. rašo:

„Antai Amerikos lietuvių lai-

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
2608 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
3333 S. Halsted Tel. 254-3320
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
Pirmam užsakymus automobiliams
E. ir V. Zukauskai

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd Street
Užsieninių ir vietinių auto taisykla
Patyrę mechanikai Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3555
Savininkas Juozas (Joe) Juretiš

BANGA

TV, Radio, Stereo, TV antenos,
Air-conditioners. Pard. ir taisykla.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudenas K. Šimulis

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūkstintinėmis. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygetelių sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ, IŠMOKAMI KAS TRYS MĖNESIAI.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free parking lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat: 9 to 12:30

Š. m. lapkr. mėn. 9 d.
sekmadi., 2:30 v. popiet
JAUNIMO CENTRE
CHICAGOJE

LITERATŪROS IR MUZIKOS ŠVENTĖ

Anglijos Liet. Rašytojai savo kūriniais skaitys: poetas VLADAS ŠLAITAS ir rašyt. JONAS KUZMICKIS-GAILIUS. Vietinė talka: aktorės Elena BLANDYTĖ, Eglė VILUTIENĖ, jauna pianistė ir sesučių kanklininkų kvartetas.

Rengia CHICAGOS ANGLIJOS LIETUVIŲ KLUBAS

Bilietai
MARGINIUOSE
2511 W. 69th Street
ir pas klubo
Valdybos narius

Dvidešimt metų mūsų dainuojantiems vyrams

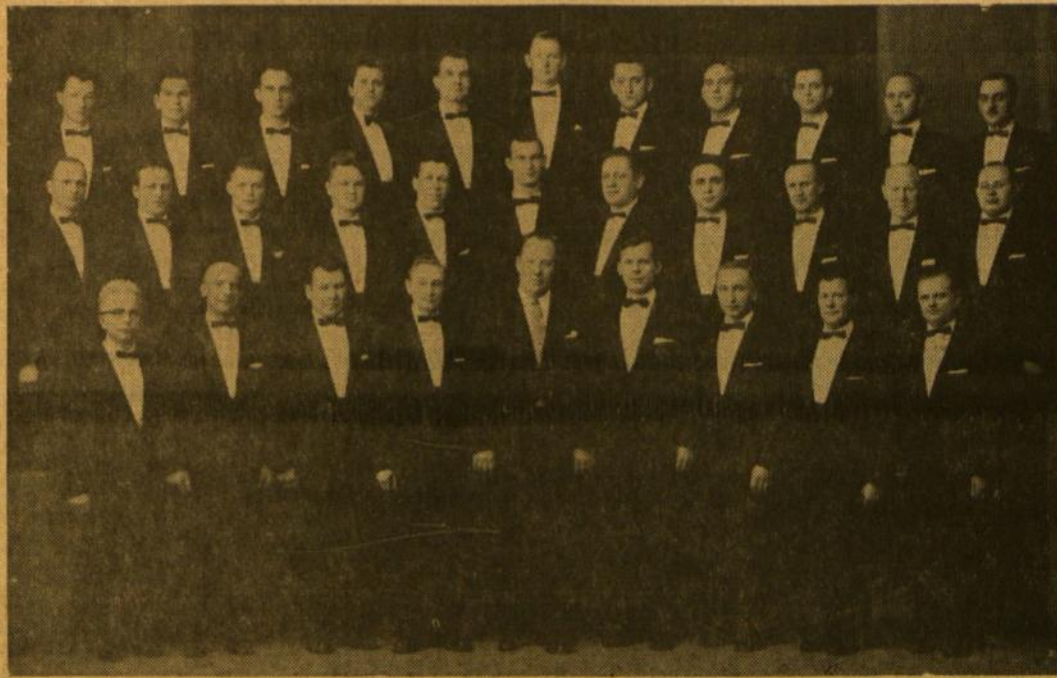
Šie metai žymi dvidešimtmetį, kai didžioji naujųjų ateivių bangą išlipo į Amerikos krantus. Kada Lietuvoje visu smarkumu, apėmusi visą kraštą, liepsnojo didžioji partizanų vedama laisvės kova, kai rezistencijos atstovai, krauju prasimušę į laisvuosius Vakarų, ieškojo paramos užgestančiai laisvės kovai, mes pamažu pradėjome kurtis šiame žemyne. Nors pirmieji kūrimosi metai buvo gana sunkūs, bet džiaugėmės atsiradę saugioje laisvės šalyje, kur niekas mūsų nebevaržo ir nebepersekioja.

Tais metais, naujo kūrybinio impulso pagautas, naujomis apraiškomis pradėjo reikštis ir išeivijos lietuvių kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Visur stėjo naujos jėgos, pilnos gaivaus lietuviško veržlumo, degančios prisiminimais ir meile to krašto, iš kurio prieš penketą metų prievarta teko pasitraukti, bet kuris ir šiandien kietai tebeveda sunkią laisvės kovą. Tais metais JA-V gimė pirmieji naujųjų lietuvių ateivių meno vienetai. Tarp jų 1949 m. rudenį Chicagoje įstie-

sydamiesi tų koncertų dvasiniai jungdavomės su tauta, esančia namuose, su vis dar iš atminties neišblėstančiu gimtosios Lietuvos peizažu. Juk tais metais mes dar gyvenom kitomis nuotaikomis bei viltimis ir mus žavėjo gal ne tiek estetika, kiek sentimentai.

Po Br. Jonušo, 1954 m. vyrų chorui vadovauti atėjo muz. Vl. Baltrušaitis. Jo akademinis muzikinis pasiruošimas bei igimtas meninis talentas chorą pastatė jau kitoje plotmėje. Jo dainų interpretacija gėrėjosi ne tik choris-tai, bet ir pilnos salės žmonių. Šis lietuvis patriotas muzikas, pamatęs, kad lietuviškų dainų repertuaras yra mažas, nevengė įvesti ir pasaulinės muzikos kūrinių, nors visuomet pirmoje eilėje statė lietuvių kompozitorius.

Ir taip 1956 m., kai lietuviški kūriniai jau buvo daugumoje išdaunuoti, tuometinis Chicago Lietuvių vyrų choras "Vytis", muz. Vl. Baltrušaitis vadovaujamas, pasuko į operos kelią. 1957 m. buvo pastatyta "Rigoletto" opera. 1958 m. "Fausto" operai 1961 m. rudenį Chicagoje įstie-

Chicago Lietuvių vyrų choras 1956 metais su dirigentu Vladu Baltrušaičiu. Jam vadovaujant, Vyrų choras žengė pirmuosius operinius žingsnius, išaugdamas į Chicago Lietuvių operą.

Tauta, rašytojas ir veikalas

(Atkelta iš 4 pusl.)
dingesni už tokius pat netautinius.

O mums tokie tautiniai veikalai naudingi ypač tie, kurie parašyti dar gera bendrine kalba arba su priemaiša būdingų tarmybių. Jie yra savaiminis ryšys su tauta ir toks pat kalbos mokytojas. Gausindami savąją raštiją, jie palieka užrašytą kalbinį turtą ateičiai. Todėl aš iš neįnanciu literatūros veikalų į tikrąją literatūrą renkosi lietuviškus, su lietuviškais pamokslais ir "pozomis".

Kas iš ko šviečia

"Tautinio heroizmo faktai šviečia iš kiekvieno mūsų meno veikalų, sukurtų svetur" (...) "kaip mums yra Adomas Varnas lietuviško gamtovaizdžio centre pastatęs koplytstulpį". (J.G.) Tai pabaiginė autoriaus išvada iš visos mūsų meno kūrybos.

Pirma apie švietimą iš literatūros veikalų. Iš visų literatūros veikalų tautinis heroizmas (jeigu tai yra heroizmas) šviečia ta prasme, kad jie parašyti herojiškai atkovota lietuviška raide, žodžiu, sakiniu — kalba. Betgi jau yra knygų, kuriose tiek daug, taip svetimai sudarytų sakinių... Yra išisų puslapių, taip išpuoš-tų ir šviečiančių svetimais žodžiais, vietoje savo žodžių, kad tokie puslapiai netekę lietuviško rašto išvaizdos. Tokius puslapius

reikėtų išsiaištinėti lietuvių kalba. Yra ir tokių literatūros veikalų, iš kurių kuo aiškiausiai šviečia faktas, kuo ir kame rašytojo gyvenama.

Iš kieno ir kurių veikalų šviečia įprastine "tradicine" prasme suprantamas tautinis heroizmas ar tik lietuviškumas, tai šviečia tiek niekuo neužvožiami, ar jie šviečia pakalnėje, ar ant kalno. (Literatūrinis švietys yra gal daugiau, negu kitų šakų meno kūrėjų, lietuvių).

Šviečia ir iš poetų. Be J. Gliados iškeltojo į poetines aukštumas tikrai lietuviško jausmo poeto Slaito, yra ir daugiau. Pami-

Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 2 psl.)

pasinaudoti. Jei mūsų universitetas galėtų kuriuo nors būdu kooperuoti su lietuvišiais, mielai to norėtume.

Dar vienas klausimas: kokią paskutinę lietuvišką knygą Jūs skaitėte?

Praeitą šeštadienį lėktuvu skridau iš vienos konferencijos Pensilvanijos universitete. Buvo Modernių kalbų bibliografinės draugijos konferencija. Turėjau su savimi Pr. Skardžiaus "Lietuvių kalbos akcentologija" ir skaičiau. Tai buvo paties autoriaus dovana. Donum auctoris.

Chicago Lietuvių vyrų choras dainuoja Jono Svedo "Baltas gėles" 1956 metais. Diriguoja Antanas Gečas. Solistas — Jonas Vaznelis.

gė ir jauno muziko Alfonso Gečo vadovaujamas Chicago Lietuvių vyrų choras, iš kurio ilgainiui išsivystė iki šios dienos tebegyvuojanti ir gilią kūrybinę vagą įrežusi Chicago Lietuvių opera.

LE XVI tome minima, kad pirmieji vyrų choro iniciatoriai buvo Alb. Dzirvonas, Pov. Kantauskas, Vc. Petrauskas, Vyt. Radžius ir Edv. Šlakaitis, gi Vyrų choro Dešimtmecio sukaktyviniams leidinyje pirmoje vietoje iškeliami vyrų choro organizatorių Alb. Dzirvono, Vyt. Radžiaus ir muz. A. Gečo vardai. 1950.II.1 d. susirinkime choro v-bos pirm. buvo išrinktas Alb. Dzirvonas, o 1950. IX.10 — Vyt. Radžius. 1950.X.15 naujasis vyrų choras, vad. muz. A. Gečo, Sokolų salėje surengė pirmąjį savo koncertą, kur visa publika net nebegalėjo sutilpti.

Rašančiam šiuos žodžius su vyrų choru teko susipažinti 1952 m. vasarą, tik neseniai persikėlus į Chicago. 69 gatvėje susitinkau iš stovyklų laikų pažįstamą dainos vyrą Em. Misevičių, ir šis nusivedė mane į vyrų choro repeticiją Pučo salėje. Muz. Br. Jonušui vadovaujant, skambėjo tokios gražios lietuviškos dainos apie Lietuvos piliakalnius, apie didžią praeitį, apie tą kraštą, kur dar negesta laisvės kovos. O tuo laiku visa tai žmones labai jaudino, nes ką tik aplinkiniams keliais buvo gautos žinios, kad laisvės kovoje jau žuvo J. Daumantas, žuvo iš Vakarų į kraštą grįžęs Julijonas Būtenas ir kiti.

Puikiai prisimenu Br. Jonušo laikų vyrų choro koncertus Chicagoje, kai dažnu atveju, orkestro palydimi, iš jų lūpų skambėdavo lietuviški maršai ir pakilius mūsų kompozitorių dainos. Salėse kildavo plojimų audros ir klau-

m. abu chorai susijungė į vieną vienetą ir pasivadino bendru vardu Chicago Lietuvių opera, sudarydami vieną valdybą, bendrus nuostatus, gaunant valdžios atleidimą nuo mokesčių.

Nors Chicago Lietuvių vyrų choro "Vytis" egzistencija faktiškai baigėsi 1961 m., bet ir šių dienų Chicago Lietuvių opera esmėje remiasi ant jos pradinių pečių. Buvusiam vyrų chorui švenčiant 20 metų įsisteigimo sukaktį, Lietuvių operos eilėse šiandien tebedainuoja šie buvę vyrų choro veteranai: muz. Alfonsas Gečas, chormeisteris (20 metų), Antanas Antanavičius (18 metų), Petras Čelkis (18 m.), Jonas Mockaitis (20 m.), Pranas Ollis (18 m.), Zenonas Paškus (16 m.), Vytautas Radžius (19 m.), Julius Savrimas (16 m.), Kazys Skaisgirys (20 m.), Vladas Stropus (16 m.) ir t. t.

Chicago lietuvių vyrų choro įsteigimo 20 metų sukaktis ir iki šiol tebedainuoja jo veteranai bus prisiminti šių metų tradiciniam Operos baliuje lapkričio 15 d., kur kiekvienais metais suplaukia tiek daug operos gerbėjų, mecenatų ir draugų. O sukaktyvinių vyrų darbo, išvermės ir aukos pavyzdžiai rodo, kad laisvėji lietuvių išeivija turi daug skatinančių žiburių, kuriais pasišviečia mūsų visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas, kai kuriais pasiekimais tiesiog stebinantis Lietuvoje gyvenančius.

Vl. Ramojus

— Meška gile užgauta, baubia, šaka prislėgta — tyli. (Lietuvių patarlė).

— Bloga pati ir gerą vyrą pagadina. (Joniškėčių patarlė).

pažįsta, nelyginant anos avys gerąjį savo ganytoją. Jų veikalų ug-nies šviesoje užsidegėja užpučia-mus ar užgesiusius tautinius žibu-rėlius.

Iš visos kitos mūsų meno kū-rybos neginčijamai heroizmas šviečia ta prasme, kad mūsų kū-rėjai visokiomis aplinkybėmis ku-ria. Tik toli šaukia ne kiekvienas mūsų meno kūrėjas, nors dar su šaknimis, mitusiomis Lietuvos žemės krauju. Bet yra čia autoriaus minimas dail. Varnas, lietuviško gamtovaizdžio centre statęs kop-

lytstulpį ar kitokį lietuvišką stul-pą. Ne kiekviena dailininkė yra Stančikaitė su savo sukurtuoju Vaidila, svetimtaučių pakrikš-tytu lietuvių Moze, arba su Ka-lėdų nakties lietuviškais ange-lais, grojančiais savo tautinės mu-zikos įrankiais... Ir ilgas daugtaš-kis...

Nereikia nė dešimties pirštų suskaičiuoti, iš bet kokios lietuviškos žymės, tas vietas, anot vys-kupo Barono, kur lietuvių gyve-nama.

(Bus daugiau)

NATURAL VITAMINS
SALT AND SUGAR-FREE FOODS
HI PROTEIN DIET AIDS

SLIM GYM

Come in and see the "Slim Jim" as seen on TV.

HOUSE OF HEALTH FOODS

6832 So. Pulaski Road Tel. — 581-3900

Cut out for free samples

DAILĖS PARODA CHICAGOJE

Čiurlionio galerija Chicagoje ruošia tradicinę dailės parodą 1970 m. vasario mėn. 14-22 d., kurioje kviečia dalyvauti visus Šiaurės Amerikos (JAV ir Kanados) lietuvius dailininkus.

Pramatomos premijos už geriausius kūrinius bus skiriamos nepaisant meninio stiliaus. Kūrinių atrinkimui ir premijavimui yra kviečiama juri komisija. Kūrinius parodon pristato patys dailininkai; parodai pasiūlymas, neparduotų kūrinių gražnatis pasirūpina galerija (už Chicago ribų).

Da linkina suinteresuoti šia paroda, informuoja Čiurlionio galeriją iki 1969 m. gruodžio mėn. 10 d., užpildydami žemiau paruoštą kuponą ir jį pasiųsdami: ČIURLIONIS ART GALLERY

5620 So. Claremont Ave.
Chicago, Illinois 60636

arba skambindami Petrulei Aleksai telef. (312) 776-1798.

Po registracijos tuoj bus išsiuntinta pilna informacija:

Šiuo pareiškiu, kad dalyvausiu Čiurlionio galerijos rengiamoje tradicinėje dailės parodoje, įvykstančioje 1970 m. vasario mėn. 14-22 d. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636 USA.

Dail. Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Kūrinių technika .....

(Tapyba, grafika, skulptūra, ir kitos)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnesposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7720

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

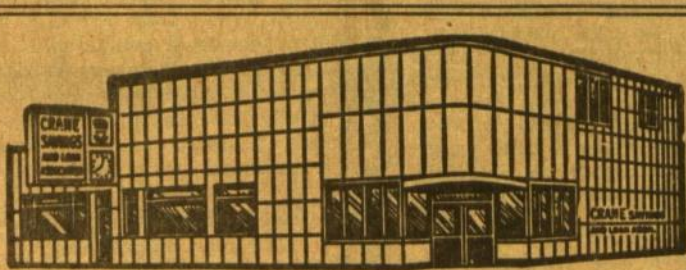
Prie firmos skyrių yra krautuvis, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2152
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	965 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREWOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	431 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENSTOWN, PA.	126 THIGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	332-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAN AVENUE	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-124 HILLSIDE AVENUE	249-8216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAN AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE	351-8997

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKLEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

4 3/4%

Mokamas už Vienų Metų Certificate sskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas divi-dendnis mokamas už investavimo sskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

NAUJI LEIDINIAI

● **Vladas Šlaitas, AGUONU GAISRAS.** Eilėraščiai. Išeido "Ateitis" 1969 m. Literatūros serija Nr. 3. Literatūros serijos leidinius finansuoja "Ateities" Literatūros fondas. Viršelį piešė Paulius Jurkus. Rinkinys 56 psl., kainą 2.00 dol., gaunamas ir "Drauge".

Geras buvo "Ateities" leidyklos užmojis poeto Vlado Šlaito viešnage Amerikoje proga išleisti naują jo poezijos knygą. Tokia, štai, liepsnojančių aguonų spalvos papuoštu viršeliu, jau guli po ranka. O rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet jaunimo centre, Chicagoje, Anglijos lietuvių klubo ruošiamoje Anglijos lietuvių rašytojų popietėje šią knygą visi jau galės išgityti. Kaip žinome, popietėje dalyvaus iš Anglijos tiesiog Chicago atskridę popietės rengėjų iškviešti rašytojai: poetas Vladas Šlaitas ir Jonas Kuzmickis-Gailius.

Naujame Vlado Šlaito poezijos rinkinyje "Aguonų gaisras" sutalpinta daugiau kaip 40 naujausių poeto eilėraščių. Poetas jau seniai yra įsigijęs mūsų poezijos raidoje labai savitą ir niekieno kito nepakartojamą brąžą. Naujo rinkinio eilėraščiai yra dar labiau šlaitiški, dar labiau išgryninti tyrojo jausmo kostūvuose, dar labiau nepaprasti savo paprastumu ir atrinkto žodžio pastatymu tokioje vietoje, kur jis konteksto aplinkoje sužeri nematymomis lig šiol spalvomis ir praneška negirdėtu lig šiol balsu. Tačiau rinkinio aprašas ir citatos čia negali nė iš tolo tikro įspūdžio atskleisti, reikia patį rinkinį visą vienu prisėdimu perskaityti.

● **Antanas Maceina, SOWJETISCHE ETHIK UND CHRISTENTUM.** Zum Verstaendnis des kommunistischen Menschen. MCMLXIX Ecart - Verlag, Witten.

Tai jau ne pirmas vokiečių leidyklų ir vokiečių kalba išleidžiamas Muensterio universitete (Vokietijoje) profesoriaus Antano žymaus mūsų filosofo, teologo ir rašytojo dr. Antano Maceinos veikalas. Be jo daugelio straipsnių įvairiuose vokiečių kultūros žurnaluose ir šiaip specialius leidinius, atskiromis knygomis vokiečių kalboje anksčiau Maceinos išleista "Der 'Grossquisitor'" (1952) ir "Das Geheimnis der Bosheit" (1955). Abu šie veikalai išleisti ir lietuvių kalba.

Nauja vokiškoji mūsų prof. dr. Antano Maceinos knyga apie sovietiską etiką ir krikščionybę yra 205 psl. Be daugelio poskyrių, ji yra suskirstyta į keturis pagrindinius skyrius: "Enstehung und Sinn der sowjetischen Ethik", "Die Grundlagen der sowjetischen Ethik", "Atheismus als Lebensform des Sowjetmenschen", "Der Sinn des Lebens in Kommunismus". Gale knygos yra du priediniai skyriai: "Der Dialog zwischen Christen und Marxisten" ir "Die Gottbildner im Marxismus".

Veikalas yra giliai išmąstytas, taikliai atremtas į istorinę ir dabarties realybę. Būtų gera, kad jis, ilgai negaišus, kurios nors mūsų leidyklos būtų išleistas ir lietuviškoje versijoje.

● **ATEITIS, 1969 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Soliūnas, 66-41 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 737-5096. Administruoja Juozas Polikaitis, 72-35 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 434-2243. Metinė prenumerata 5.00 dol., susipažinimui prenumerata — 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol.

Rugsėjo mėn. žurnalo numeris skirtas praėjusios vasaros stovykloms. Puspilnuose murgiluojuose jų aprašai, nuotraukos: jaunučiai Dainavoje, jaunučiai ir moksleiviai Kennebunkporte, moksleiviai Montrealyje, stovykla Wasagoje (Kanadoje), studentai savo stovykloje Pennsilva-

Vlado Šlaito naujo poezijos rinkinio "Aguonų gaisras" viršelis pieštas Pauliaus Jurkaus. Knygą išleido "Ateities" leidykla.

nijos kalnuose, sendraugiai Dainavoje. Visa tai suorganizuota viename numeryje, ir tai liudija ne kokį atsitiktinumą, o užgirtiną redakcijos planavimą. Numeryje yra apstu ir savos kūrybos — eilėraščių ir apybraižinės prozos. Vieną šiai dienai aktualią mintį iš numerio vedamojo norime čia pacituoti:

"Neseniai vienas vokiečių žurnalistas "Atlas" žurnale rašė apie naują amerikiečių kartą. Jo nuomone, naują kartą atstovauja barzdoti hipiai ir susivėlusios lakūdos. Ir tai jis nevadina amerikietiškuoju jaunimo išsigimimu, o greičiau prisitaikymu — konformizmu — prie gyvenimo sąlygų. Anot jo, seniau tipiškas amerikietis buvo pilką kostiumą dėvįs valdininkas, apie kurį taip plačiai skaitėme Sinclair Lewis romanuose. Vėliau amerikietiško konformizmo atstovu tapo tipiškas raštinės ekzekutyvas.

Dabar šitame krašte pradeda išryškėti jauniausioji konformistinė grupė. Tai hipiai ir "gėlių vaikai". Tiesa, dažnai pastarieji save laiko priešingais. Jie dedasi esą konformizmo priešai. Deja, taip nėra. Visa jaunoji amerikiečių karta dabar iškyla kaip vie-

nalytė grupė, kuri ir identifikuoja save su gėlių vaikais.

O kaip su lietuvišku jaunimu? Ačiū Dievui, mūsų prisiplakėlių dar nedaug; o dar mažiau — ateitininkuose. Tačiau tos naujosios konformistinės grupės — klases itaka jau jaučiama ir mūsų. Tik nueikite į studentų susirinkimą, kai toks kada įvyksta, arba pakliūkite netyčia į jaunesniųjų šeimyninius baliukus. Ir ten rasime tuos naujuosius "Babbitus". Jie ūsuoti, plaukuoti, akcentuoti. Tie naujieji prisiplakėliai nejučiomis nuskes naujo krašto gyvenimą ir kartu nutrauks ir kitaip manančius."

● **ATEITIS, 1969 m. spalio mėn. Nr. 8.** Kaip matome, du pastarieji "Ateities" žurnalo numeriai išėjo beveik tuo pačiu laiku. O tai jau reiškia, kad su šiuo metu aštuntuoju (spalio mėn.) numeriu redakcija pasivijo laiką. Tad linkime ir toliau jo iš rankų jau nepaleisti. Naujausias "Ateities" numeris didele savo skelbiamos medžiagos dalimi mini poeto Vytauto Mačernio 25 metų mirties sukaktį. Žurnalo viršelį puošia žuvusio poeto portretas, puslapiuose duodama jo rankraščio faksimilę, jo eilėraščių, jo "Vizijų" ištraukos. Apie patį Vytautą Mačernį ir jo kūrybą labai spalvingai rašo poeto bendraamžis Vytautas A. Jonynas, o apie šatrijųčių ano meto studentiškas dienas laisvajame Kaune pasakoja Kazys Bradūnas. Į jaunųjų bendradarbių grožinę kūrybą gražiai jungiasi jauniems plunksnos bičiuliams skirtas dr. Kęstučio Keblio išradinagai parašytas straipsnis "Jauno literato kryžkelė: kuria kalba rašyti?"

● **MCSU VYTTIS, 1969 m. Nr. 2.** Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaguoja Ramunė Kviklytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administruoja Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoj 5.00 dol., kitur 2.00 dol.

Be grynai akademikams skautams skirtos medžiagos, žurnale apstu ir to, kas naudinga ir įdomu kiekvienam. Sakysim, dail. Ant. J. Vaikšnoras rašo apie tragiškai žuvusį skulptorių ir dailininką Vytautą Skulainaitį, kituos puslapiuose vėl skaitome apie ha-

lucinacinius bei pavojingus vaistus, duodama jau pusėtinu savų eilėraščių.

● **Narjia dainų ir arijų plokštelė "VACLOVAS DAUNORAS".** Tokiu vardu Krivulė Montrealyje išleido labai geros kokybės RCA gamintą ilgo grožio Hi-Fi plokštelę.

Vaclovas Daunoras, gim. 1937 m. Žagarėje, nuo 1960 m. Lietuvos akademinių operos ir baleto teatro Vilniuje solistas (bosas), šiuo metu yra vienas iškiliausių lietuvių dainininkų. Labai vertinamas Lietuvoje, išėvijoj mažai pažįstamas, nors Expo-67 metu dainavo Montrealyje ir Toronte. 1967-68 m. lavinosi garsoįsioj dainavimo mokykloje La Scala Milane, Italijoje ir yra sekmingai koncertavęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio kraštuose.

Plokštelėje dainininkas išpildo 16 dainų ir arijų. Lietuvių kompozitorių telpa 11 dalykų: J. Tallat-Kelpšos "Zaliojoj lankelėj", St. Šimkaus "Pamylėjau vakar", "Anoj pusėj Dunojėlio", V. Kačanausko "Tų mergelių dainavimas", A. Apanavičiaus "Trakų pilis" (žodžiai Maironio) ir t. t. Svetimuosius atstovauja Don Basilio arija iš "Sevilijos Kirpėjas", Zakarijas arija iš "Nabucco", Karalius Pilypas iš "Don Carlos" ir kt.

Solistą palydi tautiniai instrumentai, pianinas ir įvairūs orkestrai, tarp jų ir pernai Montrealyje koncertavęs Vilniaus Filharmonijos kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondackio ir tos pačios Filharmonijos simfoninis orkestras.

Krivulės išleistas plokštelės "Lietuviškos vestuvės", "Palangos Juzė", ir "Virgilijus Noreika", susilaukė ne tik didelio pasi-

sekimo lietuvių tarpe, bet pirmosios dvi, kaip neįkainojamas liuanistinis turtas, buvo puikiai įvertintos daugelio pasaulio universitetų ir muziejų. Leidėjai tokioms įstaigoms ir asmenims jau yra padovanoję beveik 200 plokštelių. Apie vysk. M. Valančiaus keliauninko Palangos Juzės pėdomis pasekusių Krivulės plokštelių kelionės detalai rašė "Lietuvos pajūris" š. m. No. 2, straipsnyje "Krivulė keliauja".

"Vaclovas Daunoras" ir kitos 3 anksčiau Krivulės išleistos plokštelės gaunamos pas platinotojus, arba užsisakoma paštu prisiunčiant 5.55 dol.: Krivulė, 52-60 10-th Ave., Montreal 405, Canada, Šue.

● **Rasų kapinėms Vilniuje** šie met suėjo 200 metų. Jos buvo įsteigtos 1769 m. Vilniaus burmist ro Bazilias Milerio rūpesčiu, kai senasias, prie Aušros Vartų buvusias kapines pasivijo miestas. 1820 m. Rasų kapinės buvo prapleštos ir aptvertos mūrine tvora. 1841 m. pastatyta gotiško stiliaus koplyčia, o vėliau dar ir aukšta varpinė. Kapinės palaidota visa eilė didžiųjų lietuvių tautos žmonių, jų tarpe: dail. Pranas Smuglevičius (1745-1807), poetas Liudvikas Kondratavičius-Si-

● **WAGNER & SONS**
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 60 m. patikimas pataravinimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

● **ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY**
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

● **MOVING**
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

● **MARQUETTE PHOTO SUPPLY**
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS
Daug sutaupysite pirkuami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

● **LIETUVIŲ STAIGA**
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad, trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

● **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

● **Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai**
● BERNINA
● NECCHI
● ELNA
● VIKING
● PFAFF
● SINGER
ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.
Parduodame nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.
B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

● **FIRESTONE PADANGOS (TIRES)**
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

● **Country Auto & Tire Service**
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

romklė (1823-1862), archeologas Eustachijus Tiškevičius (1814-1873), Povilas Višinskis (1875-1906), dail. M. K. Čiurlionis (1875-1911), dr. Jonas Basanavičius (1851-1927), inž. Petras Vileišis (1851-1926), istorikas prof. J. Lelevelis (1786-1861), rašyt. Mečislovas Davainas-Silvestravičius, adv. Tadas Vrublevskis (1858-1925) ir eilė kitų. Po II pasaulinio karo Rasose buvo palaidoti: prof. Mykolas Roemeris, poetas Balys Sruoga, prof. B. Dauguvietis, komp. J. Tallat-Kelpša, muzikas Mykolas Bukša, Kazys Boruta, rašyt. Vincas My-

— Jei vaiko nemušė tėvas, motina, muš visas svietas. (Lietuviška patarlė).
— Kretingiškių mįslė: Už žemolaitis-Putinas, solistas K. Petras, poetas juozas Tysliavins. (Vėjas).

NAUJAI PERTVARKYTAS
DIAMOND HEAD
RESTORANAS & LOUNGE
PASICŪLO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ
O JEIGU JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI, pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.
Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė
Padavėjos apsirengę "kūmono" rūbais
Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro.
Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto. Šeštadieniais atdarą 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. dieną Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų — TELEFONUOKITE 925-1678
Diamond Head
RESTAURANT & LOUNGE
3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)
Savininkas Edmundas Mačiulis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad, trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

● **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

● **Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai**
● BERNINA
● NECCHI
● ELNA
● VIKING
● PFAFF
● SINGER
ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.
Parduodame nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.
B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

● **FIRESTONE PADANGOS (TIRES)**
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.
Neribota garantija: iki susidevėjimo. Rattankiai (wheels) Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.
Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

since 1914...
MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
488 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 294-4638
4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly
5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

Fotografas žavioms nuotakoms
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

Specialiai šventėms siuntiniai į LIETUVĄ
Iš anksto apmokėtas muitas ir persiuntimas. Gavėjas nieko nemokema.
SPECIAL — 1 38.50
10 sv. taukų, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.
SIUNTINYS SEIMAI \$62.00
1 1/2 sv. degintos kavos, 10 sv. kvietinių miltų, 2 1/2 sv. cukraus, 2 1/2 sv. Farina, 2 1/2 sv. ryžių, 1 1/2 sv. makaronų, 1 1/2 sv. medaus, 1 1/2 sv. pieno miltelių, 1 1/2 sv. sviesto, 2 1/2 sv. taukų, 2 1/2 sv. rūkytų lašinių, 1 1/2 sv. rūkyto kumpio, 1 1/2 sv. ungariškos salami, 1 1/2 sv. šveicariško sūrio, 1/2 sv. kiaušinių miltelių, 1/2 sv. maisytų vaisių, 1/2 sv. citrino sunkos, 1 1/2 sv. geriausių sausainių, 10 sriubos "cubes", 1 1/2 sv. marmelado, 1/2 sv. piropų, 2 gabalai tualetinio muilo.
SKANUMYNAI \$42.50
1 1/2 sv. degintos kavos, 1 sv. šveicariško šokolado, 2 1/2 sv. cukraus, 2 1/2 sv. ryžių, 1 1/2 sv. sviesto, 1 1/2 sv. šveicariško sūrio, 1 1/2 sv. rūkytų lašinių, 1 1/2 sv. rūkyto kumpio, 2 1/2 sv. maisytų vaisių, 2 1/2 sv. marmelado, 2 1/2 sv. kvietinių miltų, 1 1/2 sv. geriausių sausainių.
ITALIŠKI NYLON LIETPALCIAI
Vyriški ar moteriški — visų dydžių nuo mažų iki didelių — spalvos tamsiai mėlyna, tamsiai žalia, tamsiai ruda.
2 LIETPALCIAI \$39.30
BATAI — SPECIALIAI \$46.00
2 poros geriausios rūšies odiniai batai, vyriški ar moteriški, stiprūs ir patvarūs, geros išdirbystės juodi ar rudi.
MOTERIŠKI ŽIEMINIAI BATAI \$31.00
Moderniški įmanomi arba suvarstomi, geriausios rūšies "boxcalf" odos, su avies kailio pamašalu, labai stiprūs, šilti ir patvarūs, juodi ar rudi.
VYRIŠKI ŽIEMINIAI BATAI \$33.50
Suvarstomi, geriausios rūšies "boxcalf" odos, avies kailio pamašalu, labai stiprūs, šilti ir patvarūs, juodi ar rudi.
MOTERIŠKAS NYLON IMITACIJOS KAILINIS PALTAS \$99.00
Dovana visam gyvenimui — šiltas liuksusinis paltas — tamsiai rudas ar pilkas.
Užsakykite dabar. Užsakykite tik per **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Reikalauskite mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat teleraukite apie naują patvarų kaina siuntinių persiuntimą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Anglijos lietuvių rešytojų viešnagė Amerikoje. Gražus Chicagos Anglijos lietuvių klubo sumanymas pasikviesti kūrėjos rečitaliui Anglijos lietuvių rešytojus realizuojasi rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje. Atskirdę iš Anglijos tiesiog Chicagon, literatūros popietėje savo kūrybą skaitys poetas Vladas Šlaitas ir rašytojas Jonas Kuzmickis - Gailius. Taipgi čekietės aktorės Elena Blandytė ir Eglė Vilutienė perteiks kitų Anglijos lietuvių rešytojų žodį, kurie dabartine proga negalėjo asmeniškai popietėje dalyvauti. Šio literatūrinio sekmadienio naujiena yra dar ir ta, kad mūsų literatūros bičiuliai ten pat popietėje jau galės įsigyti ir nauja, tik ką "Ateities" leidyklos išleista poeto Vlodo Šlaito eilėraščių knyga "Aguonų gaisras" ir atžymėti ją taipgi autoriaus autografu. Svečiai rašytojai atvykę iš anapus Atlanto Chicagon yra brangūs mūsų išsiviskos dalios ir vargo broliai, tad rečitalin atėjimu juos bent moraliai paremti yra kiekvieno lietuvi pareiga.

• Metinis reikšmingas atžymėjimas paskirtas lietuviui. Muzikui Jonui Zdanui, gyvenančiam Chicagoje, šiomis dienomis amerikiečių įteikta "1968 Music Publishers' Association Paul Revere Awards for Graphic Excellence". Atžymėjimas paskirtas už dabartinio amerikiečių kompozitoriaus Paul Creston rapsodijos "Anatolia" orkestrinės partitūros įgraviravimą. Paul Revere, kurio vardu pavadintas šis muzikos leidyklos skiriamas atžymėjimas, buvo Amerikoje pirmasis gaidų įgraviruotojas.

• Jonas K. Karys atidavė spaudai savo trečiąjį veikalą — "Numizmatika". Knyga jau renkama Immaculata Press spaustuveje, Putnam, Conn. Apie Naujuosius Metus ji, tikimasi, pasirodys. Knyga turės apie 350 psl. ir bus gausiai iliustruota. Išparduoto "Senovės liet. pinigų" veikalą klies J. Karys perdavė "Alkos" muziejui, Putnam, Conn.

• Komedijos "Amerika pirtyje" laidų reikalas. "Drauge" (1969 m. spalio mėn. 25 d. Nr. 251) antroje dalyje, Kultūrinėje kronikoje paminėta, kad šio veikalas buvo penktos laidos. Baltimorės Lietuvių tautiniam knygynė y r: 1) Amerika Pirtyje. Komedija iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Ukininko 1895 m. priedas, Nr. 2. Tilžėje, 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Toli mesni 5 nenumeruoti puslapiai apima sąrašą knygų, kurios gaudamos pas M. Noveskį Tilžėje.

Pranas Baltušnis
Iš šakninių skulptūrų parodos Jaunimo centre, Chicagoje

Žmogaus ir gamtos išradingumo sintezė

Išpūdziai iš Pr. Baltušnio šakninių skulptūrų parodos Chicagoje

K. PRIESPYLIS

Praejęs savaitgalis ir šios savaitės pirmosios dienos Jaunimo centro didžiąją salę Chicagoje tiesiog užtvindė svečio iš Montrealio, Prano Baltušnio, pirmą kartą čia matomos parodos eksponatai. Paroda čekiečiai išskirtinai domėjosi, visą laiką parodos patalpose publikos netrūko. Tačiau bendram parodos lygiui kenkė eksponatų gausa ir jų tiesiog prekybinis išdėstymas. Reiklesnis žiūrovas dažnai turėjo suabejoti, kur jis esąs: dailės parodoje ar Kaziuko mugėje? Meniškas išpūdzis būtų kur- kas

geresnis, jei eksponatų būtų buvę visu trečdaliu ar net visa pusė mažiau, kad jie būtų buvę nepasikartojančiai atrinkti ir išradingiau išdėstyti salės erdvėje, jį kuo nors sukaidant, gelėmis ar stendinėmis pertvaromis pajvirinant ir pan. Dabargi eksponatai buvo sukrauti ir sukimti ant paprasčiausių stalų, kaip siūlomi prikti niekeliai atlaidų mugėje.

Ogi didžia dalimi parodos eksponatai nebuvo, niekeliai. Net ir savo tokia įdomia naujenybe,

2) Amerika Pirtyje. Komedija iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Tilžėje, Išeido M. Noveskis, 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Ir čia pabaigoje yra 5 psl. knygų sąrašo. Taigi, reikėtų manyti, kad 18-

95 m. "Amerika Pirtyje" buvo išleista dvi laidos. M. Šimkus

• Dail. J. Paukštienės dailės darbų paroda Čiurlonio galerijoje, 5620 S. Claremont Ave., Chicagoje atidaroma lankymui kitą šeštadienį (lapkričio 15 d.) 7 val. vak. Oficialus parodos atidarymas lapkričio 16 d. (sekmadienį) 3 val. popiet. Paroda uždaroma lapkričio 23 d. (sekmadienį) 9 val. vak. Savaitės dienomis paroda bus atidaryta nuo 6 val. 30 min. vakaro iki 9 val. vak.

• Šių metų spalio 11-17 d. New Yorke įvyko 57 tarpt. stomatologų kongresas, kuriame, atvykęs su Sovietų S-gos 11 narių delegacija, prof. dr. Stasys Čepulis darė pranešimą apie lokalinės kūno temperatūros reikšmę stomatologijos srities periodiniuose leidiniuose.

Prof. dr. S. Čepulis dar prieš II-rą pasaulinį karą yra baigęs Vilniaus St. Batoro universitetą, o dabar profesoriauja Kauno medicinos institute ir dažnai dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose.

kaip iš medžio šaknų išgauta skulptūra, jie jau traukė į save akį. Žinoma, šitokio pobūdžio skulptūra absoliuti naujiena nėra. Jos ištakos galėtų siekti ir mūsų tautodaile, prisimenant dievdirbių ir šiaip išmoningų kaimo menininkų iš medžio šaknų ar šaknų išskutas fantastiškas lazdas, vainikuotas velniukų galvomis ir kitokiomis baisybėmis. Prano Baltušnio atveju būtų skirtumas tik toks, kad čia vis dėlto jau yra kūryba žmogaus, aiškiai žinančio individualios skulptūros reikalavimus ir jos realizavimo dėsnius. Šito žinojimo rezultatus neviename skulptūroje užčiuopiame gana jau pagirtina prasme. Sakysim, tokie geri ir kūrybingi sprendimai matyti skulptūroje, pavadintoj "Miško pasaka", "Varlė" ir kt. Net taikomo meno, šiuo atveju kaip staliuko, paskirtis "Varlei" neatima fantastiškumo ir faktūrinio grubumo, kai tuo tarpu kitiems eksponatams kruopštus išdailinimas ir išblizginimas tikta kenkia, kažkaip nupigina visą jų meniškąjį pobūdį, paverčiant juos kone "dešimtstorio" įnamiais. Gi "Varlė" savo grubumu

primena jau kone monumentalų skulptūrą, negačiau sukrečiančią kaip ir 16-17 amž. olandų tapytojo Boscho baisybinės baidyklės.

Daug kur reikia stebėtis kūrėjo žmogaus ir išradingosios gamtos bendrojo užmojo sutapimu ir puikiu jų sintezės rezultatu. Čia galėtume suminėti tokias skulptūras kaip nebesuvaldomas "Eržilas", ilgesingai skrendanti "Gervė" ir visa eilė kitų. Tačiau ne visur prie šaknų pridėta žmogaus rankai pavyksta šitaip reikalo nepagadinti. Ne kartą vienur kitur koks nors primestinis dalykėlis tokią tobulą vienumą suardo, lyg nukritęs visai iš kitos muzikos, sakysim, kaip ir ta iš visos vienumos atšokstanti ir dirbtinai prisegta pasispyrimo lazda "Slidinėtojo" skulptūroje.

Aplamai, šios parodos atvežimą Chicagon reikia laikyti įdomiu čionykščio mūsų savaitgalinio bruzdėjimo pajvirinimu. Jos lankytojai už tai yra dėkingi buvusiems montrealiečiams, parodos surengimu besirūpinusiems: tėvui J. Borevičiui SJ, tėvui J. Vėšnui SJ, Danai Barauskienei ir J. Juknevičienei.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES, LTD.
421 Hackney Rd., London, E. 2. England
(Z. JURAS)
TELEF. — 01 - 739 - 8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius, sudarytus iš tokių dalykų, kas labiausiai Lietuvoje reikalinga ir naudinga.

Rudeninis (1) 1969

3 jardi vilnonės veliuro medžiagos vyriškam arba moteriškam paltui 3½ jardo puikios kostuminės, angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jardi crimplene medžiagos puikiai suknelė, vyriškas arba moteriškas aukštos rūšies megstukas, išsiginiai nailono marškiniai, arba bluskutė, 1 p. vyriškų arba moteriškų kojinių, vilnonių arba nailoninių, 20 geriausių rūšies cigarečių

Kaina \$90.00.

Rudeninis (2) 1969

Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknelė medžiagos, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 1 vyrišką arba moterišką labai gerą megstuką, 1 kaklaraištis, arba dėžė šokoladinių saldainių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina \$90.00.

Maisto siuntinys 1969

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė Nescafes, 2 sv. geriausių kaulinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldainių.

Kaina \$30.00

I kiekvieną rūbų siuntinį galima dadėti šiuos labai Lietuvoje naudingus ir pagėdaujamus dalykus.

Nailoniniai lietpalčiai \$11.00, geriausios vilnonės skarelės \$4.50, vyriški arba moteriški megstukai \$12.50, Parkerai \$6.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.00.

Taip pat, pirmame užsakymus: auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, foto aparatams, radijo aparatams, šaldytuvams ir t. t. Mūsų sąskaitos suteikia Jums teisę gauti mokesčių mokėjimo sumažinimą.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampan: 58th Street
Tel. — PProspect 8-9533

G E L Ė S
Vestavėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZ A U S K Ū
BEVERLY HILLS GELINČIAI
2445 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0855 — PR 8-0854

REMĖKITE "DRAUGĄ".

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. lapkričio m. 8 d. 7

HIGH RATES

4.75%
PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE

5.25%
PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v. v.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476.2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — Cedarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS
(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lituanica Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

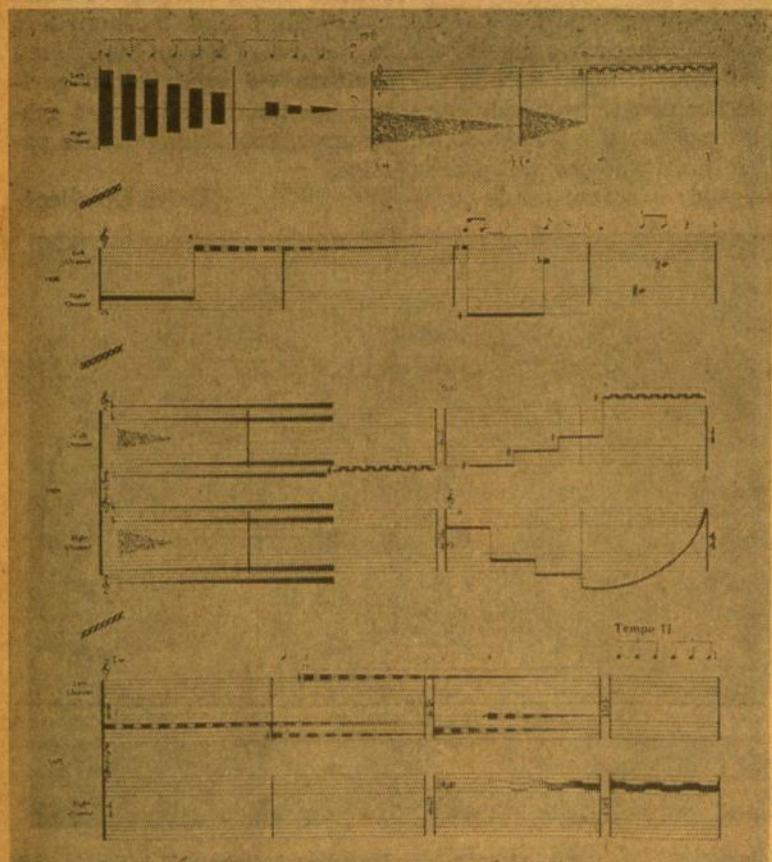
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lituanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

Elektroninės muzikos puslapis iš Shawnee Press inc, išleisto Herbert Bielawa veikalą "Spectrum". Tai yra pirmasis bandymas Amerikoje užrašyti muzikiniame leidinyje elektroninę muziką. Puslapio įgraviravimo darbas atliktas mūsų muziko Jono Zdaniaus

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

Lietuvė moteris ir Lietuvių moterų klubų federacija

S. GĖDVILENĖ

THE LITHUANIAN WOMAN, published by the Lithuanian Women's Clubs Federation, Brooklyn N. Y. 1968.

Lietuvių moterų klubų federacijos įstatų 6-jo paragrafo pirmoji dalis "Turi tikslą supažindinti kitataučius su lietuvių tautos padėtimi ir kultūra."

Šito yra siekiama įvairiais būdais, kurių čia išvardinti neketinu, o išleisti tos organizacijos knyga "The Lithuanian Woman" plačiau apie tai kalba.

Šios knygos redaktorė yra Birutė Novickienė su bendradarėmis Irena Banaitiene ir Marija Noreikiene.

Įžanga parašyta Lietuvių Moterų klubų federacijos pirmininkės Vincės Jonuškaitės-Leskaitienės.

Knyga yra išleista gražiam popieriuje, iliustruota P. Jurkaus pieštomis vinjetėmis, nuotraukomis ir Lietuvos žemėlapiais, kurie kitatautį skaitytoją iš karto nukelia į mūsų kraštą. Knyga stengiasi supažindinti skaitytoją lietuvių moters vaidmeniu lietuvių tautos

tuvės intelektualės pajėgumą, parodo moterį veikiančią, kovose dėl nepriklausomybės, steigiamajame seime, savivaldybėse, pramonėje, literatūroje, mene, teatre, dainoje ir t. t., o taipgi aprašo jų ryšius su moterų organizacijomis JAV ir kitur.

Šitas skyrius turėtų skambėti moterų nuveiktais darbais davusiais tokį didelį įnašą į lietuvių tautinį lobyną. Tačiau jis čia daugiau ribotas.

O skyriuje apie staubingus 1940-41 metus iškeliamas lietuvių vaidmuo sovietų okupacijoje. Bendrais, labai sutrauktai brožuais apibūdinama lietuvių moteris, stoikiškai atlaikiusi okupanto priespaudą, jos patirtas kančias Sibire.

Trumpokas turiniu skyrius, bet duoti vardai kelių anglų kalba išleistų veikalų, kuriuose galima rasti tos žiaurios komunistų okupacijos metu lietuvių iškentėtas kančias Lietuvoje, Sibire ir jos parodytą didvyriškumą. Gaila, nes atrodo, jog tai turėtų būti vienas iš išsamiųjų skyrių, infor-

Ir, pagaliau, eina biografijos esamų ar buvusių L.M.K.F.-jos pirmininkų: M. Žilinskienės, B. Novickienės, a.a. L. Bieliukienės, V. Leskaitienės.

Knyga baigiama, duodant sąrašą moterų, dalyvavusių įvairiose tautinėse konferencijose, mūsų atstovų General Federation of Women's Club's konvencijose. Šitas skyrius bent kai kuriais vardais papildo skyrių apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje.

Pačioje pabaigoje duodami vyrų parašytų lietuviškų dainų pavvyzdžiai, apdainuojantieji lietuvių moterį.

Zita Kevalaitytė - Visockienė Jaunimo centre, Chicagoje vadovauja vaikų literatūros popietei spalio 12 d. Nuotrauka Z. Degučio

Ir, pagaliau, eina biografijos esamų ar buvusių L.M.K.F.-jos pirmininkų: M. Žilinskienės, B. Novickienės, a.a. L. Bieliukienės, V. Leskaitienės.

Knyga baigiama, duodant sąrašą moterų, dalyvavusių įvairiose tautinėse konferencijose, mūsų atstovų General Federation of Women's Club's konvencijose. Šitas skyrius bent kai kuriais vardais papildo skyrių apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje.

Pačioje pabaigoje duodami vyrų parašytų lietuviškų dainų pavvyzdžiai, apdainuojantieji lietuvių moterį.

Nuotraukos ir jų parinkimas

Knygoje gauru nuotraukų. Iš 200 knygų rušlapų jos užima 70 psl. Kur matome daugiau kaip 80 nuotraukų. Tarp jų yra ir lietuvių moterų papuošalų pavvyzdžių nuotraukų. Daugumoj nuotraukų tačiau matome žmones. Ir kaip malonu paekskursuoti tarp tiek daug pažįstamų veidų, nors kai kurie ir per daug dažnai kartojasi.

Paėmus knyga į rankas, ne vienas visų pirma ir atkreips dėmesį į nuotraukas, nes jų yra turėtų pavaizduoti veiklą, ne tik asmenį.

Suprantama, kad tokio pobūdžio leidinį redaguojant, galėjo būti problemų, svarstant, kurias nuotraukas dėti, kurias pavidas paminėti. Tad nenuostabu, jog tokiais atvejais pasitaiko, kad iš-

šoksta mažiau reikšmingi asmenys, o kai kurie labiau nusipelnę lieka primityti.

Nors knygos pavadinimas "The Lithuanian Woman" lyg ir sakyti, kad kalbama apie lietuvių moterį, bet moters veiklos aprašymas emigracijoje yra beveik vien L.M.K.F.-jos veiklos aprašymas, ir tas daugiausia susikaupia apie N. Yorką.

Iš dalies gal šitai ir teisinga, nes N.Y. yra L.M.K.F. centras. Bet ir kiti klubai galėtų būti moterų veiklos nebloginais pavyzdžiais. Kad ir toks pavyzdys iš Chicago klubo veiklos. 1966 m. Pasaulinės M.F.K. suvažiavimas įvyko Chicagoje, ir suvažiavimo atstovams pagerbti Chicago klubo, pirmininkaujant M. Kriaučiūnienei, buvo suruoštas priėmimas, kuris, kaip teko girdėti, turėjo labai gerą atgarsį.

Ir nenuostabu. Be vaišių, nuširdaus pabendravimo buvo ir mūsų dailininkų didžiulė paroda: gintaro, knygų parodėlės.

Kylantieji klausimai, knyga užvertus

Knyga yra papuošta P. Jurkaus pieštomis tautodailės motyvų vinjetėmis. Bet kyla, manau, ne vienai iš mūsų klausimas: nejaugi neatsirado nė vienos lietuvių dailininkės, kuri būtų sutikusi tokį darbą atlikti?

Zinoma, aplamai kalbant, reiktų pripažinti, kad leidėjos sten-

Spanguolės - paskutinės rudens uogos

STEFANIJA STASIENĖ

Spanguolės ar spangės (Vaccinium oxycoccus) — tai tipiškos šiaurės kraštų uogos, įskaitant ir mūsų gimtąjį kraštą Lietuvą. Ir kas iš mūsų neatsimena durpynų samanų, kurias puošdavo raudonos uogos. O be spanguolių kisieliaus nebūdavo nė kūčių stalo.

Europos kraštuose spanguolės auga daugiausia natūraliai durpynuose ir juo toliau į šiaurę, juo jų kokybė geresnė. Čia augina mos ir sukultūrintos spanguolės tam tikslui paruoštoje žemėje. Daugiausia Massachusetts valstybėje prie Cape Cod. Kultūrinės spanguolės beveik nieku nesiskiria nuo miško ar durpynų uogų. Jos tik savo patavrumu yra pranašesnės. Šiuo metu rinkoje jau apstu spanguolių ir jų sezonas tęsis iki po Kalėdų. Todėl čia susidariusi kaip ir tradicija rudenį prie baltų mėšų patiekti būtinai ir spanguolių priedą. Juk ir Lietuvoje spanguolės rudenį buvo mėgiamos. Ligoniams spanguolių sunka buvo didelė atgaiva. Lietuvoje jų rinkimas sutapdavo su pirmaisiais šalčiais, ka-

da raistai užšaldavo ir prie jų buvo galima lengviau prieiti. Ypač vaikai mėgdavo šias žiemos uogas, kai močiutė jas paruošdavo.

Spanguolių sultys labai vertingos. Jų vertę sudaro dietinės savybės ir gausumas vitamino C. Kadangi čia apstu įvairiausių sulčių, tad spanguolių sultys naudojamos daugiausia įvairiems punšams gaminti. Spanguolės yra mėgiamos ir vegetariškose virtuvėse, bet dar daugiau reikalingos, ligoniams gaminant dietinį maistą. Mat, be vitamino C, spanguolės turi dar ir jodo, kuris labai svarbus mūsų skydinei liaukai. Manoma, kad jos turi ir profilaktinių savybių nuo kai kurių vidurių ligų. Tad mėginkime šį sezoną sunaudoti daugiau spanguolių.

Spanguolės prie mėšos
Imti: 2 puodukai spanguolių, 1 apelsinas, 1 obuolys, 1/3 puoduko medaus, keletą riešutų.

Uogas nuplauti, nususinti ir mašinėle sumalti (nevisai smulkiškai). Nulupti apelsiną, išimti grūdus ir taip pat sumalti. Obuolį nulupti, išimti grūdus ir smul-

kiai sukaptoti, Reoštus plonai sudrošti. Viską sudėjus į bliūdą, pridėti medaus, išmaišyti ir, jei trūksta saldumo, pridėti truputį cukraus.

Tinka prie baltų mėšų.

braukti pasenusius adresus, nes tada jų atvirutės grįžta atgal.

KL: Ar siųsti sveikinimus asmenims, neseniai palaidojusiems brangų šeimos narių?

Ats: Taip, nes sveikinimai gali būti didelė pagoda. Tačiau reikia vengti lengvo turinio, komišku atviručių, o taipgi "linksmų" linkėjimų, primenančių linksmybes bei pokyliavimą.

KL: Ar atspausdintas sveikinimas su atspausdinta pavarde yra gero skonio pažymys?

Ats: Tai nėra neteisingas žingsnis, bet jau labai formalus, o dauguma žmonių pageidauja mažiau formalių atviručių su "šiltesniu" sveikinimu ir ranka pasirašyta pavarde (ar vien vardu). Jei spausdinama, tenka rašyti trečiuoju asmeniu: "Aldona ir Vytautas Sidabrai siunčia kalėdinius sveikinimus..." ir t. t.

KL: Kai atspausdintas atvirutės, t. y., kai parašas atvirutėje yra atspausdintas, ar pavardę pridėdama?

Ats: Taip. Asmenys, gaunantieji atvirutes, gali pažinti keletą porų, vardu Gražina ir Kestutis ar Ona ir Jonas, ir tada nežinotų, kuri šeima siunčia.

KL: Ar yra taisyklė, kieno vardas pirmiausia turėtų būti minimas: vyro ar moters?

Ats: Nėra taisyklės, bet moters vardas minimas pradžioje (ir amerikiečių tarpe). Kai rašoma ranka, pasirašantis iš mandagumo stato kitos pusės vardą pirmą.

KL: Ar teisinga pridėti "su (ar "ir") šeima" po vyro ir žmonos parašų?

Ats: Tik tuo atveju, jei labai didelė šeima. Kitaip, vardai dukterų ir sūnų turėtų būti išvardinti (ar atspausdinti) po tėvų vardų.

KL: Ar galima adresuoti sveikinimą "Marijona ir Petras Jonėnai ir šeima"?

Ats: Taip, nebent šeimoje yra 1-2 vaikai, tada jų vardai rašomi sekancioje eilutėje po tėvų vardais.

KL: Ar galima kalėdinių atviručių vokus adresuoti mašinėle?

Ats: Tikrai, tuo atveju, jei paliegęs ar invalidas, ar rankraštis visai neįskaitomas. Ranka užadresuotas vokas yra kur kas asmenišknesnis ir ne taip jau "komercinio" pobūdžio.

KL: Kaip sustabdyti paprotį pasikeitimą kalėdiniais sveikinimais su asmenimis, nuo kurių visados gauni sveikinimus?

Ats: Jei tie asmenys labai artimi ar juos pažįstate labai gerai, išsikalbėkite su jais ir pasakykite jiems, kodėl norite, ar turite, sustabdyti atviručių siuntimą. Kitiems tiesiog nesiųskite. Po metų ar kelių jūs būsite išbraukti iš jų sveikinimų sąrašų. Sveikinimų siuntimas — lygiai, kaip ir gavimas — turėtų būti vienas malonumas, o ne kokia primesta pareiga.

Daiva Dobilienė

1947 Muenchene suorganizuota Lietuvių moterų taryba. Sėdi iš kairės į dešinę: Emilija Garbužaitė - Jurkuvienė, Vincė Jonuškaitė - Leskaitienė ir dr. Marija Krassauskaitė. Stovi dr. Antanina Trimackienė, Ligija Bezmavičiūtė - Bieliukienė ir Antanina Vyčiūtė - Lukšienė.

Nuotr. V. Rasūno

istorijoje, apimdama įvairias gyvenimo sritis.

Pirmame skyriuje atvaizduota moteris legendoje ir ankstybame Lietuvos istoriniame laikotarpyje. Pajautos, Gražinos, Živilės vardai puošia Lietuvos tolimą praeitį.

Sekancioje skyriuje skaitytojas yra supažindinamas su išskilomomis moterimis, kaip karaliene Morta Mindaugiene, kunigaikštienė Birute ir kitomis karalių ir kunigaikščių laikotarpyje pasižymėjusiomis lietuviškoms.

Lietuvės didvyriškumas, meilė tėvynei stipriai pasireiškė Lietuvos-Lenkijos sukilimo periode, kuomet kraštas, patriotinių jausmų kupinas, stojo partizaninė kovon su carų ir rusų despotizmu ir noru išsivaduoti. Ypač didvyriškumu išsiskyrė E. Pliaterytė ir kitos.

Tokių moterų gretos auga ir trečiame skyriuje. Čia jau minimos moterys, kurios pasirodė viešame gyvenime, spaudoje ir mėgina net prasiskverbti į pasaulinę areną, kaip M. Zauniūtė, F. Bortkevičienė, G. Petkevičaitė ir kt.

Moteris Nepriklausomoje Lietuvoje

O jau IV skyriuje skaitom apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje. Šitas laikotarpis parodo lie-

muojantis pasaulį apie lietuvių moters vaidmenį kovoje su okupantu.

Gal per neapsižiūrėjimą, gal kitais sumetimais, visi nepaminėta 1941-44 metų vokiečių okupacija, lietuvių moters dalyvavimas anuometinėje rezistencijoje ir moterų karitatinė veikla.

Ir pagaliau skyrius apie moterį tremtyje ir emigracijoje, kur nepalankiausiose sąlygose lietuvių moterys vis dėlto nepasimetė, vėl jos čia būrėsi į seniau egzistavusias organizacijas, o taip pat steigė ir steigia naujas.

Kova dėl būvio nenustelbė betgi moterų kultūrinį siekių. Dar Vokietijoje 1947 m. kovo 8 d. Esslingene buvo suorganizuota pirmoji Pabaltijos moterų taryba, kuri ir buvo užuomazga dabartinei Lietuvių moterų klubų federacijai.

Zymesnių veikėjų biografijos

Ši organizacija yra Pasaulinės moterų organizacijos vardu "General Federation of Women's Clubs" narė. Tai yra šakota ir plačiai veikianti, daug kraštų apimanti organizacija.

VII-asis knygos skyrius plačiau paličia L.M.K.F., kuri apima ne tik J.A.V. esančius klubus, bet ir atstovybes, esančias Pietų Amerikoje, Prancūzijoje, Australijoje ir kt.

"Mamytės ir dukrytės" vienodas sulneles modeliuoja; iš k.: Aušrinė Mikutaitytė ir Milda Memėnaitė.

Tai ne atspindys veidrody, o dviejų modeliuotojų momento pagavimas. Prieky — Dalia Bartkienė, fone — Aldona Leitienė.

gėsi atlikti svarbų ir reikalingą darbą.

Ypač didelė pagarba atitenka B. Novickienei, kuri ligos surakinta, ėmėsi tokio didelio sumanymo; pagarba ir jos bendradarbiams M. Noreikienei, I. Banaitienei ir V. Leskaitienei, kuri, kaip žinoma, gerokai prisidėjo prie tos knygos pasirodymo.

Tikėkimės, kad ateityje sulauksim ir lietuvių kalba išsamiai parašyto leidinio. O kitatautei skaitytojui šio leidinio žodinis turinys bus pakankamu informacijos šaltiniu.

Naujas šveicarių laimėjimas

Lugano mieste, Šveicarijoje, italų kalba kalbančiame Ticino kantone vienų tik vyrų elektoratas nutarė didėle dauguma šiomis dienomis suteikti ir moterim lygias politines teises.

Ar jaunimas sugebėtų geriau valdyti pasaulį?

Ne. Atrodo abejotina, atsako ekspertai. Viena grupė JAV-ėse, SDS (the Students for a Democratic Society) davė puikų pavyzdį — padedemonstravo, kokio pobūdžio būtų visuomenė, jei jie perimtų valdymą. Jų konvencija, karštai susiginčius, pasibaigė skilimu. Tie, kurie nesugeba patys susitvarkyti, paprastai, jaučia aidėlių malonumą kitus tvarkyti.

KAIP TEISINGAI ELGTIS?

Svečių sveikinimams besirašant

Klausimas: Ar būtina užrašyti savo adresą voke, rašant kalėdines atvirutes?

Atsakymas: Taip. Tai padeda žmonėms, kuriems siunčiate sveikinimus ir kurie, galbūt, užmetė kur nors jūsų adresą. Taipgi tai padeda pašto įstaigai. O, be to, ir jums patiems tai padeda susigaudyti adresų sąrašė ir iš-

Moteriškasis kampelis viename iš daugelio priėmimų Marijos ir inž. Antano Rudzių rezidencijoje, po Lietuvių radijo forumo programos. Iš k.: V. Klėvienė, sol. D. Knėčienė, S. Blažienė ir pianistė Ald. Brazienė, sol. Aig. Brazio žmona.